

III.
38.746
M. h.

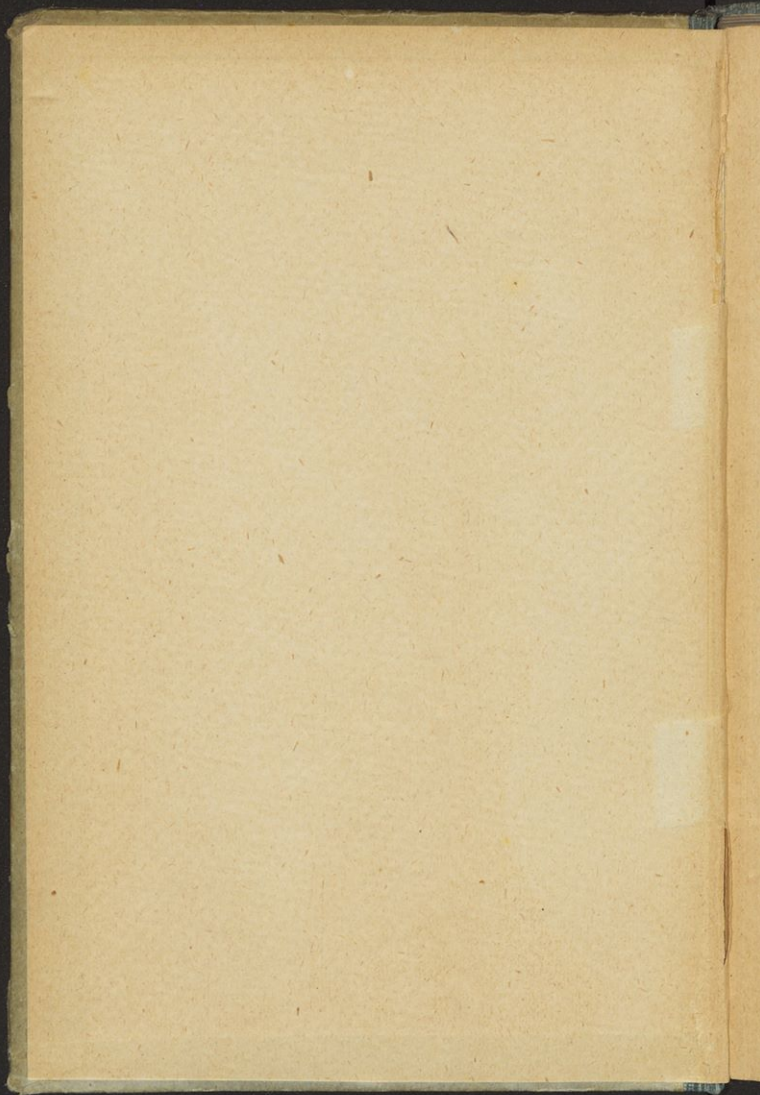
ENGELBERT GANGL ☼ ☼ ☼

ZBRANI SPISI ZA MLADINO

SEDMI ZVEZEK

PRIPOVEDNI SPISI

ENGELBERT GANGL

ZBRANI SPISI ZA MLADINO .

SEDMI ZVEZEK

PRIPOVEDNI SPISI

V LJUBLJANI 1923.

ooo

Last in založba „Društva za zgradbo Učiteljskega konvikta“.

Natisnila „Učiteljska tiskarna“.

38. 746.

Založništvo si pridržuje vse pravice.

0300 19194

Vsebina.

Basni.

	Stran
Pišče	7
Dva hrošča	7
Zajček in zelje	8
Žarek in mrak	9
Uho in roka	10
Potoček in luna	13
Vravec in miš	14
Zlato in železo	15
Grad in hiša	16
Noč in dan	18
Ujela se je	18
Sen in resnica	20
Vijolica	21
Brada, usta in nos	22
Rosa in cvetka	23
Pšenično zrno	24
Orel in črv	24
Dve smreki	26
Bajka o roži	27 ⁸

Legende.

Jamica v licu	33
Roža in trn	34
Mrtva kopriva	35
V Rim	36
Žalost na potovanju	39

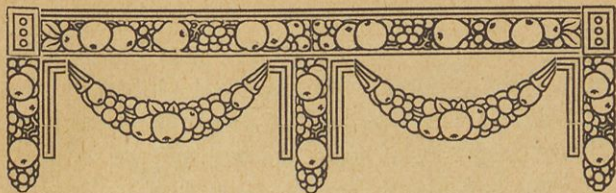
	Stran
Orgle in piščal	41
Dve smrti	41
Božična legendica	43
Zakaj so rože rdeče	44
Legenda o dobroti	46
Breze	47
Božji poljub	48
Sremski mučeniki	50

Drobne povesti.

Bogastvo	59
Kneginja in roža	60
Telovadba	61
Opica in skopuh	63
Zlomljena roka	64
Slovo od paše	66
Uresničene sanje	69
Rešilec	71
Nezgoda Mihca Nerode	72
Vestna straža	76
Koš jabolk	78
Sivi lasje	80
Povest o rokah	82
Brez staršev	84
Po meso in moko!	90

PIŠČE.

robno in s puhom poraslo pišče začuti silovito žejo.

»Glavo bi dalo, da dobim vsaj kapljico vode!« pravi v obupu.

Gre, gre — in pride do vodice. In se napije in ob vsakem požirku pogleda proti nebu, ki je dalo zemlji in njemu vode.

Tedaj se domisli svoje obljube, češ, glavo bi dalo, da dobim vsaj kapljico vode!

Pa se zasmije na ves glas in reče: »Kako bi pa moglo piti — brez glave?«

DVA HROŠČA.

Dva hrošča sedita na hrastiču, ki ga je zasadil gospodar poleg dvorišča. Po dvorišču stopa petelin. Hrošča ugledata petelina. In prvi

hrošč reče drugemu: »Glej ga, glej! Tako hodi, kakor bi bilo vse njegovo! Gotovo si domišlja, da se vse stvari tresejo pred njim. Hrošč sem samo, pa se ga kar nič ne bojim!«

Drugi pravi: »E, ne vem, bratec! Petelin te pohrusta — pa bo po tebi!«

Prvi pa se odreže: »Pohrusta? Kajpada! Pod kljun mu prifrčim, izpod kljuna odletim. Pa naj gre za menoj, če more!«

Tako reče in zleti na dvor. Priplazi se do petelina. Petelin ugleda hrošča, odpre kljun — hlop, in bilo je po njem!

Ko zapazi nevarnost oni, ki je ostal na drevesu, vzklikne žalosten: »O, saj sem ti pravil! Čemu si pa silil tja, kjer je pretila nevarnost!«

ZAJČEK IN ZELJE.

Sestradan in onemogel pride zajček do zeljnika.

Sline se mu pocede po sladkem založku, a obenem ga obide strah, da bi se mu ne pripetila nesreča, ako se — nepoklican in nepovabljen — loti zeljnatih glav.

»Dober dan, ljubo zeljce!« pozdravi zajček in prijazno pokima z glavo. »Tako bi te rad malo povohal! Rad te imam, zato te naj poljubim na košato tvojo glavico!«

Zelje pa, ki je videlo zajčkovo uboštvo in vedelo, kje je vzrok njegovi vljudnosti, se posmeje in reče: »Ne poljublaj me, ampak pojmej me! Če me ne boš ti, me bodo ljudje. Rajše se pa žrtvujem tebi, ker si lačen in ubog!«

In zajček se loti zelja in ga pohvali, kako je dobrega srca.

ŽAREK IN MRAK.

Obsinil vrh je sivi gori
blesteči žarek v mladi zori,
na zemljo svetil je gorak
in čakal, da ga vjame mrak.

Dospel je starec — mrak zaspani —
lovil je žarek po poljani,
po njem iztegnil je rokó,
a žarek — smuk! — brž za goró!

UHO IN ROKA.

Uho in roka sta živela v toplem prijateljstvu: uho je poslušalo lepe reči in jih pravilo roki. Ta ga je dostikrat pogladila v zahvalo in se nastavljala za uhljem, da je zajemalo več glasov in da je bilo veselje tem večje. Uho je časih kar striglo od same poskočne radosti. Tudi zaplesalo bi rado, pa ni imelo nog, kaj šele pete, da bi udarilo z njo ob tla! Roka je zamahovala sem in tja, prav kakor so jo ščegotali vabljivi glasovi, ki jih je šepetalo uho.

Človek bi mislil, da ne pride nikoli nič takega med ušesom in roko, da bi zadnja v jezi segla po prvem in mu navila uro.

Uho ni maralo dosti za spanje. Zaspalo ni prej, dokler ni odbrnel od njega poslednji glasek. Celu muho je slišalo, ko se je brenčeč odpravljala spat.

Roka pa je bila zaspanka prve vrste. Komaj se je zmračilo, je že omahnila kakor dveletno otroče, ki se mu hoče spat s kokošmi vred. Legla je na blazino, a ni mogla zaspati, ker jo je še vedno dražilo uho, ki ji je izblebetalo vsak ničevni glasek, najsi ga je ujelo tudi od kremežljave mačke, ki je predla na zapečku!

Ob jutrih pa je bila vsa ta reč še mnogo sitnejša.

Imeli so na dvoru petelinčka. Bil je lep gospodek, jehasta! Nosil je ostroge, dolge in ostre, kakor kak ogrski huzar! Grebenček mu je bil lepo načesljan in rdeč. Pel je sicer visoko in tanko, a za uho tako neznansko lepo, kot nobene orglice ne tako. Komaj se je zjutraj utrnil prvi žarek premlade zore, je že petelinček splehetal na dvoru in zapel ljubemu jutru pesem pozdravnico. In komaj je petelinček splehetal in zapel ljubemu jutru pesem pozdravnico, se je uho že zbudilo ter se popolnoma odprlo sladkim glasovom petelinčka huzarja!

Roka pa bi rada spala še tri dni in tri noči in tri ure povrhu. Toda kaj — zbuditi se je morala! Vsa je šinila pod odejo, a petelinček je pel, uho poslušalo, roka se dramila. Jezna je vrgla odejo s sebe in se hotela maščevati nad ušesom, ker jo je tako zgodaj zbudilo. A kako, ko ni mogla do njega! Od rame do komolca in dalje do konca prstov je čutila, kakor da se izprehajajo po njej mravlinci. Vsa je bila topoglava in neokretna, da se še prvi hip ni mogla pošteno umiti. Ko se je pa končno vendarle oprala, se ji je jeza ohladila, in spoznala je, da ni pravzaprav uho krivo, da mora tako zgodaj vstajati, ampak da je temu vzrok kričavi kokotek.

V take misli zatopljena ni vedela, da govori glasno predse. Uho je pa vse slišalo in

povedalo petelinčku: »Ljubi moj gospodek, čuvaj se roke! Davi se je zarekla, da ti zavije vrat in ti potrga strune v grlu!«

Petelinček to sliši in obide ga kurja polt od kljuna do repka. Vendar se domisli pravega. Zleti na plot sosedovega vrta in se poroga roki: »Hej, peteroprsta avša, daj me, daj! Šlek — šlek! Ali sem ti nastrgal korenčka?«

Roka se raztogoti in reče: »Nihče drugi mu ni povedal tega nego uho!«

In komaj je petelinček zevnil enkrat, je padla roka z vso jezo na uho in mu še hotela pokazati Benetke, da je ni zdramilo iz jeze neusmiljeno vpitje petelinčka huzarja.

Izza plota je namreč segla po njem druga roka, ki je takisto kuhala jezo, ker ji vedno krevči in krade spanje.

Hipoma se v roki pomiri razburjena kri, da prijazno pogladi po ušesu, češ, oprost, saj nisem mislila tako hudo!

A kaj to pomaga, ko je po ušesu tako šumelo, da ni moglo razločiti nobenega določnega glasu! Tudi roka je čutila to brenčanje. Bilo ji je, kakor da godujejo sršeni v njej.

»Pojdiva pogledat, kaj je sedaj s petelinčkom!« reče naposled roka, da se razmisli in si kakorkoli prežene tisto čudno drnavsanje ter začuje po ušesu zopet kakšen lepši in vselejši glas.

Tako prideta k sosedu.

Stopita v kuhinjo. Na ognjišču zagledata nesrečnega petelinčka, ki brez srpastega repka in blestečega ovratnika žalostno leži v ponvi.

»Čakaj, malo te pa le moram!« reče roka in seže v ponev. Toda kakor bi jo pičila osa, se brž umakne od vroče pečenke, ki ji je spalila kožo na prstih.

Uho ji ni povedalo, da je petelinček šele pečen, ker tako cvrči v razbeljeni masti — saj uho ni nos! A roko je izplačal mrtvi junak, ki je uklonil ponosni vrat pravzaprav po njeni krivdi.

Dasi žalostno, se je uho potihoma nasmeljalo, toda med njim in med roko ni več pravega prijateljstva. Razrušila ga je petelinčkova pesem in njegova smrt!

POTOČEK IN LUNA.

Žalostno potočku so šumeli
v mračni noči valčki neveseli:
»O, ko bi dospela lučca k nam,
da bi vedeli, dokod in kam!«

Brž se luna jim je nasmehljala,
luč srebrno jim na pot užgala.
Valčki vedeli so, kod in kam:
»Hvala, žarki beli, hvala vam!«

VRABEC IN MIŠ.

Tik brzojavnega droga se pogovarjata vrabec in miš.

Miš pravi: »V resnici — presrečen si! Z lahкими perutnicami se dvigneš v višave, kadarkoli se ti hoče. Kot bi trenil, si vrhu zvonika, odkoder gledaš svet in uživaš lepoto. Jaz sirota sem pa vedno ob tleh in ne morem nikdar z enim samim pogledom premeriti sveta daleč naokrog. Ah, kako bi bila srečna, da znain leteti kakor ti!«

»Vendar si srečnejša od mene!« odvrne vrabec.

»Kako to?« ga vpraša miš.

»Ponoči prideš lahko v tuje kleti in shrambe, kjer se dosita naješ. Jaz pa moram stikati vsepovsod, preden pridem do zrnca. Naposled pa me še vsak preganja,« razlaga vrabec.

Miš odgovori: »Kaj mi hoče vse to, ko pa ne morem leteti!«

V tem pride mimo človek. Miš švigne v bližnjo luknjico, vrabec pa zleti na brzojavno žico. Človek pobere kamen in ga vrže v vrabca. Kamen ga zadene, da pade vrabec ubit na tla. Miš se oddahne in vzklikne: »Hvala Bogu, da nisem vrabec!«

ZLATO IN ŽELEZO.

Globoko v zemlji zakopano
leži železo in zlato.

In govori zlato:

»Ko pride dan,
da me izkopljejo,
očistijo me in prekujejo
v prekrasno krono —
knez čelo si okiti z mano!
In pred menoj se bodo klanjali
nešteti narodi; časteč me, bodo
prepevali mi slavospeve.
A peza moja bo težila jih,
svoboden bo le on,
ki bo me nosil!«

In zdrami se železo:

»Pa pridejo pomé
in pretopé me in prekujejo
v sekire, meče, sulice.
In sekalo bom rane,
iz ran bo tekla kri.
Grad se bo rušil v prah,
trinoštvo bo zgrmelo v smrt!
In zlato krono to
razmelje moja sila!«

GRAD IN HIŠA.

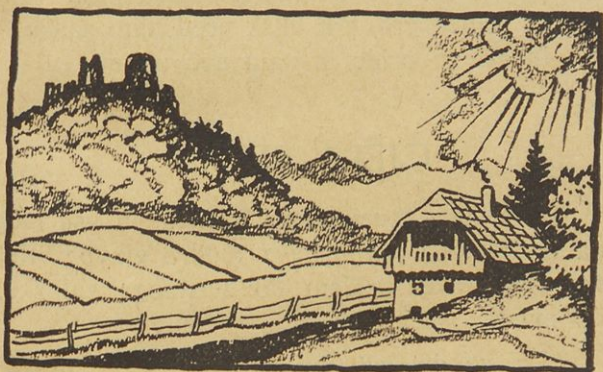
Grad je stal na holmu in je prezirljivo gledal v dolino, kjer je stala preprosta hiša. V gradu je prebivala mogočna gospoda, v hiši pa so stanovali kmetiški ljudje. Grajski so živeli ob tem, kar je bilo zakladov in bogastva v ponosnem poslopju, ljudje v hiši pa so se preživljali ob delu svojih rok.

»Kaj boš ti, raztrgana bajta!« je grad oholo klical hiši. »Saj ne zaslužiš niti imena človeškega bivališča! Poglej mene in moje veličastvo in moj sijaj! Pojdi mi spoti, da ne vidim tvojega beraštva!«

Hiša, vajena skromnosti, je molčala in si je mislila, da poje vsak ptič s svojim kljunom — kakor pač ve in zna.

Bežala so leta. Prišli so drugačni časi in drugačne zahteve. Grad je porabil, kar je imel v shrambah in zakladnicah. Njegovi stanovalci so se izselili in pomrli. Zidovje je začelo razpadati in se rušiti. Grad je razvalina, ki zapuščena sameva na holmu. Le sove, netopirji in kače domujejo tam.

V hiši pa je rod za rodom delal in se trudil in živel časom in razmeram primerno. Popravljal in čuval je svoj ljubi dom, kakor so zahtevale potrebe in dopuščala sredstva. Zadovoljni, veseli ljudje prebivajo pod prijazno domačo streho. Rodno polje se širi okrog. Sadno drevje cvete in zori leto za letom. Tožno se ozirajo razvaline na hišo, ki stoji na trdnem temelju in se dviga v blaginji . . .

NOČ IN DAN.

Napravlja z doma k nam se tiha noč,
prižiga drobne luči si gredoč,
da starka pota bi ne izgorešila
in sama v sanjah se ne izgubila.

A mladi dan kot fant slovenski čvrst
veselo vstane, dvigne k solncu prst,
in solnce gre, kot blisk pred njim zasije
in gre in pride in nam noč ubije!

UJELA SE JE!

Gre lisica, prekanjena lisičica, in vsa lačna in žalostna premišlja z modro glavo: »Kaj naj storim, da pridem do slastnega založka, do mastne pečenke?«

Pa se domisli pravega: »Sosed Jernač ima toliko lepih rac in gosi! Ko bi samo eno privabila pod lačni zob, pa bi bilo vsaj za prvo silo pomagano siromaku želodcu!«

Gre in gre in pride do Jernačevega plotu. Vroče je bilo, opoldansko solnce je pripekalo. Ob tem času Jernač rad zadremlje. In lisica, prekanjena lisičica, začuje, kako čebljajo račice za plotom, čofotajoč po plitvem koritu na domačem dvoru. Ej, ljube živalce, niste li ustvarjene za lisičji lačni zob?

In izpregovori lisica z milim glasom: »Račica, pridi k meni, pa ti pokažem lepo, novo igračo! Račica — igračica, pridi, pridi!«

Pa se oglasi izza plota: »Kdo si, ki nas kličeš?«

Lisica odvrne: »Vaša botra sem, ki vas hočem razveseliti z novo igračo.«

Race doslej še niso čule, da bi imele botro. Zdi se jim čudno, kdo jih tako prijazno vabi. Vse obenem začeblija: »Petero nas je, pa ne vemo, katera naj pride!«

»Vse pridite prav blizu plota, da pokažem tisto, ki sem ji namenila igračo,« reče lisica in se pripravi, da preskoči plot in ugrabi plen. Nad plotom pa je bila lesena mreža, ki se je po njej ovijala trta. Lisica se zapodi v mrežo, misleč, da ji vitko telo brez težave smukne skozi njo. A predeli v mreži so bili tako ozki in tesni, da ji v enem obtiči glava kakor v jarmu. Pa ne more ni nazaj — ni naprej!

Ko zagledajo race lisičjo glavo v jarmu, zaženo pol od strahu, pol od presenečenja neznanski krik, ki prebudi Jernača. Ta — nič dobrega sluteč — plane iz dremavice, pograbi spotoma poleno in ukreše z njim lisico po gobcu, da se z vso silo komaj zmota iz pasti in z okrvavljeno glavo odkuri tja, od koder je prišla.

Z Jernačem pa živita v sovraštvu do današnjega dne.

ni v II SEN IN RESNICA.

Prišla z mehкими objemi
h grmu je pomladna noč;
grm zasanjal je veselo,
da je zelen in cvetoč.

Prišel z mehкими rokami
jutra je vonjavi čar,
grm odel je z nežnim listjem
in nasul mu cvetja v dar.

VIJOLICA.

Pozabljena in neopažena je rasla vijolica pod grmom. Mimo so hodili ljudje in nosili cvetke v rokah in na prsih.

Vijolica vzdihne vsa žalostna: »Nihče se ne zmeni zame! Nikogar ni, da bi me utrgal in se me radoval. Ko bi imela tudi jaz kaj takega, kar bi prijalo ljudem!«

Žalostno zaspí in se rano zjutraj prebudi. Vsa se zavzame, ko začuti, kako se širi okrog nje sladak vonj. Veselo se spne v čisti jutranji zrak in vabljivo zavonja, kliče: »Pridite, pridite!«

Otroci dospo na tratino, da se poigrajo. Ko začutijo vonj, se zgrnejo okrog vijolice in ji z mehкими rokami potrgajo cvetove.

In šli so cvetovi iz rok v roke in od noska do noska in kmalu je znal ves svet: »Vijolica vonja tako lepo!«

BRADA, USTA IN NOS.

Hudo so se sporekli brada, usta in nos. Bili bi se stepli do krvi, pa k sreči niso mogli drug do drugega. Nos se je jezno vihal, brada se je venomer gibala gor in dol, a usta so kričala: »Le glejte, kakšna dva soseda imam!«

Pa kaj se je bilo zgodilo?

Otrokova usta so večkrat dobila kaj dobrega in sladkega. Otrok, ki je te dobre in sladke reči nosil v usta, je bil neroden in je umazal zdaj nos, zdaj brado, da sta bila vsa lisasta in mokra. Nos je kihal od jeze, kar je brado jezilo še bolj, ker je vsak hip nanjo kaniło kaj iz nosu. Od jeze je bila vsa rdeča in napeta. Usta pa, ki se jim je pri vsem tem dobro godilo, so se smejala in zabavljala, da imajo dva nevoščljiva soseda.

Nos in brada sta sklenila, da se najprej maščujeta nad otrokovo roko. Nos bi jo rad oprasnil — toda kako, ko pa ni mogel tega storiti! Brada bi jo rada uščipnila — toda kako, ko pa ni mogla tega storiti! Zato pa sta

nos in brada brez pomisleka sklenila, da naj čutijo njih jezo vsaj nedolžna usta, ker je ne more čutiti dolžna otrokova roka!

»Nagajajva samojedki! Ne dopustiva, da bi se usta sitila in sladila!«

In res! Bil je baš praznik. Usta so dobila lep kos pečenke. Prijetni vonj je poččegetal nos, mastna omaka pa se je pocedila po bradi.

Nos zašepeče bradi: »Začniva!«

Brada odgovori nosu: »Dobro! Velja!«

In začela sta se premikati gor — dol, gor — dol, gor — dol, češ, saj usta ne bodo mogla jesti, ako ne stojiva mirno.

Toda usta so ravno zaradi tega jedla slastno pečenko tako lahko, lepo in naglo, da so bila polna zadovoljnosti in smeha.

Nos in brada pa sta se tega gibanja tako navadila, da se gibljeta še dandanašnji dan, kadar jedo otroci in odrasli ljudje.

minu ROSA IN CVETKA.

Solčni žarek k zemlji plava,
noč preplašena beži,
luč se z roso poigrava,
ki na cvetki tam drhti.

»Kar sem mogla, sem storila,«
rosa govori tožeč,
»cvetko sem lepo umila,
treba me sedaj ni več!«

PŠENIČNO ZRNO.

Kmet je mlatil pšenico in metal zrnje na kup. Ko je domlatil, je prišel z velnico in sipal zrnje v vrečo. Eno zrno pa je skočilo z velnice in se potočilo v razpoko na tleh. Iz varnega skrivališča se je posmehovalo zrnju v vreči in mu na tihem govorilo, da ga v mlinu čaka smrt. Končno reče: »Jaz nisem tako neumno kakor ste vi! Pravočasno sem se skrilo in veselo bom živelo dalje!«

Drugega dne natovori kmet vrečo na voz in jo odpelje na polje in jo razsiplje po zemlji, ki ga dobrotno sprejme v svoje mehko in blago krilo.

Zrno v razpoki pa dobi kokoš in ga pozoblje.

OREL IN ČRV.

»Izkušajva svoje moči!« reče orel.

In črv ponovi: »Izkušajva jih!«

Skleneta, da preženeta človeka z zemlje in da zagospodujeta namesto njega vesoljnemu svetlu.

In pride človek. Po tleh udari z nogo, da se dvigne izpod nje prah; nameri puško in išče z mirno roko in jasnim pogledom orla.

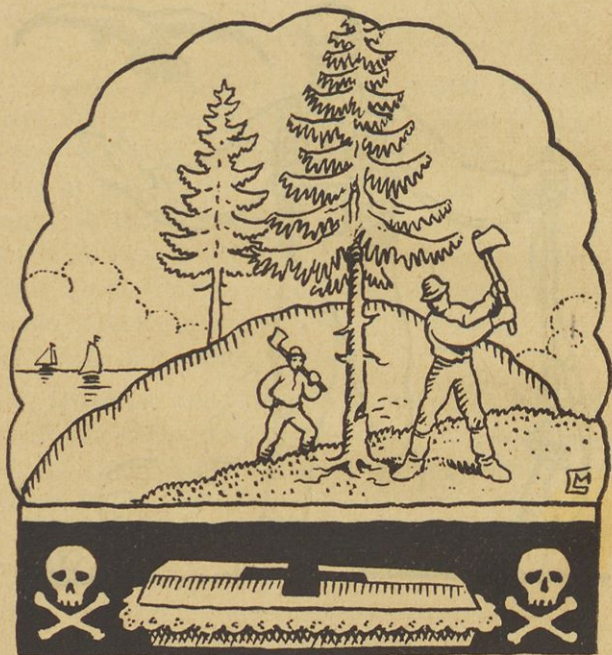

Orel razvije brza krila in odplava v svoje kraljestvo — v skalovito gorsko zavetje; črv se vije in krči in bega v svoje kraljestvo — v umazani prah.

Človek pa ostane gospodar vesoljnemu svetu!

DVE SMREKI.

Rasli sta na gori dve smreki. Bili sta vitki, visoki in ravni. Med vedno zelenimi ve-

jami je šuštel veter, da sta se vrhova nagibala drug k drugemu.

»Ali bodo naju vedno pustili tu?« vpraša druga drugo.

Bilo je jima tako lepo na gori! Njiju dom je bila ta gora. Iz njenih tal sta smreki srkali moč življenja. Gledali sta v daljo, koder je šumelo globoko ob znožju gore veliko, tajnostno morje, ki se je razlivalo daleč do brezbrežnosti in se stapljalo tam na obzorju s sinjino nebeškega oboka. Gledali sta na drugo stran v dolino, kjer so živeli ljudje, kjer so delali in trpeli in umirali.

»Ko bi tu dozeleneli, tu sprhneli in umrli na rodnih tleh!« si zaželite smreki.

Prišli so drvarji. Posekali so eno smreko, drugo so pustili.

In ta smreka se je potem ozirala z gore v daljavo. Zagledala je sestro, kako hiti po valovih ponosna in ravna, okrašena z vihrajočo zastavo. Ali pa je ta videla njo, ki še vedno stoji na domačih tleh? Ali ji je morda spomin na rodno goro utonil v hrepenenju po tujih deželah? Ali pa je morda v ponosu na svojo moč in veljavo pozabila sestre, samevajoče na gori?

Joj — na vsa ta vprašanja ni več bilo časa odgovarjati! Zakaj prišli so drvarji in so posekali tudi drugo smreko. Razrezali so jo v deske in iz njih napravili rakev.

Vanjo pa so položili trpina, ki je zasmul v pokojno, večno spanje. "

BAJKA O ROŽI.

Iz visočine solnce je svetilo
na mlado zemljo, na goré in dol;
vse v sladkem blaženstvu se je topilo,
neznanih dvoje sester le hodilo
po mrzlih sencah je: bridkost in bol!

Na plodnem polju in na senčni gori
žgolele ptičke so srebrni spev;
in ta prelival se v mogočnem zbori
po stvarstvu vsem ob mraku in ob zori
kot radosti je vriskajoč odmev.

Bridkost in bol sta žalostni hodili,
pregnanki in neznanki tožni dve.
Samí sta bridko sebe le čutili
in solncu zlatemu sta zagrozili:
»Gorje otrokom tvojim bo, gorje!«

A solnčnih žarkov čudotvorna sila
vabila je, jih klicala na plan:
»Oglasi se, trobentica premila;
zazvoni, zvonček; vstani, belokrila
ti lilija! — Tvoj je vstajenja dan!«

In kamor je nebo na zemljo zrlo
z blestečimi in jasnimi očmi,
cvetov se nežnih tisoč je odprlo
in nóči tisoč solz se je otrlo,
da v vsak se cvet kot biser potopi.

V zatišju hladnem na samotnem vrtil
gram je otožen k solncu hrepenel.
Naj samo on zapade zgodnji smrti,
kaj samo njega, samo njega črti
žar solnčni, ki je preko njega šel?

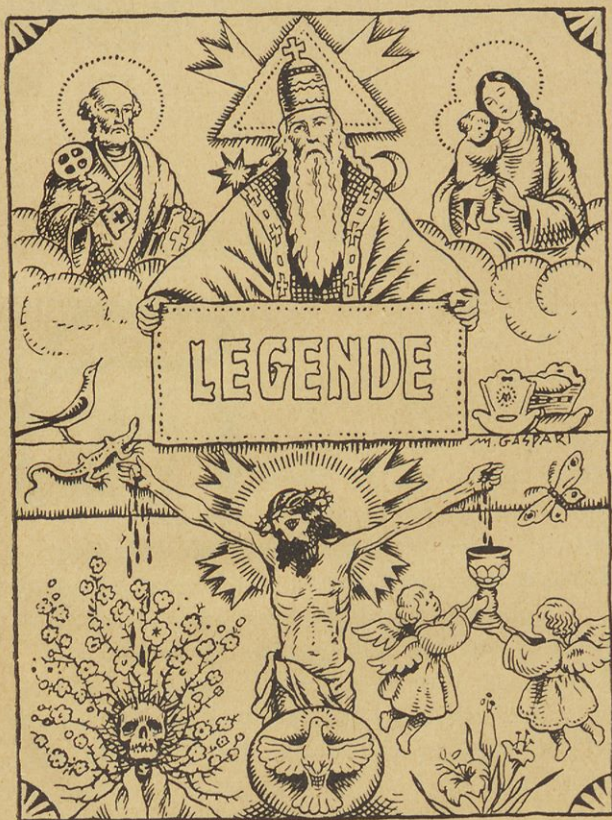
In že bridkost in bol sta pristopili,
pregnanki in neznanki tožni dve.
Pogledi kalni so se razjasnili,
nedolžnemu sta grmu zagrozili:
»Gorji ti, zapuščeni, bo, gorje!«

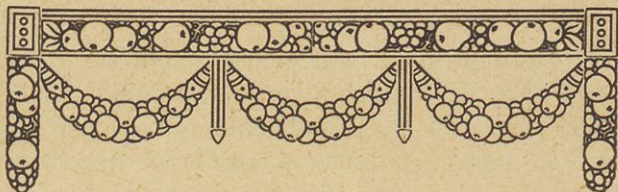
In gram vztrepeče, vzdih mu k nebu vzplava,
tožeče in proseče zašumi:
»Kot eden cvet vsa bujna je planjava,
po njej se širi zemlje moč in slava,
a meni le življenja sreče ni!«

Glej, mrak odbegne, solnce gram obsije,
priplava k njemu čudotvorni dih:
na veji roža bujnokrasno vzklije,
iz nje vonjava se čarobna lije,
kot lepše ni v višavah blaženih!

Za cvetom cvet... Kdo jim povej število!
A vsak od njih tako krasan, sladak!
Ljubezni je nebeške to darilo
po vejah neopaženo prikrito
bodeče trnje — prejšnje toge znak!

JAMICA V LICU.

odilo se je dete. Bilo je tako majhno, da bi ga lahko spravil v žep in potoval z njim iz kraja v kraj. A nihče ni bil tako krut, da bi deval otroka v žepno temo; vsak mu je privoščil dobrot svežega zraka. Po tem zraku so trepetali k zemlji jasni solnčni žarki, ki so hodili pozdravljat ljubega otročiča.

Priplaval je do njegove zibelke nebeški angelček. Videla ga je temna noč, kako se je nagnil krilatec nad otrokovo glavico. Noč, dasi črna in slepa, je lahko videla božjega poslanca, saj se je širila pred njim in za njim čudovita luč, lepša od zvezd, jasnejša od solnca.

In tako se je zgodilo, da je videla noč, kako se je angel pripognil nad otrokovo glavico in kako je začel gladiti njegova ličeca. O, ta mehka, belordeča ličeca!

Angel je gladil z zlatim prstkom po otrokovih ličecih. Detetu je prijalo božanje angelove roke, da se je smehljalo prav od srca. Dolbel in dolbel je angel po otrokovih ličecih in izdolbel je na vsako stran po eno lepo, okroglo jamico. In dete se je smehljalo prav od srca.

In še dandanes, kadar se zasmee dete, se mu izdolbeta v ličecih lepi, okrogli jamici v dokaz, da čuva nad njim blaga roka božjega krilatca.

ROŽA IN TRN.

Na belem vrtu roža se rdi,
stotisoč solnčnih žarkov k njej hiti,
da zagori kot dan ob jutra zarij,
da izcvete Mariji na oltarji.

Na strmi gori tih in trd in črn
ostri se in sameva v mraku trn;
ljudje dospó in krono stko krvavo,
in božji Sin uklanja trudno glavo...

MRTVA KOPRIVA.

Kristus in sveti Peter sta potovala po svetu. Trudna prideta v gozd in ležeta v travo, da se odpočijeta.

»As!« zaječi Kristus in začne pihati v roko, kjer ga je zaskelilo.

»Kaj je, Gospod? Kaj se ti je pripetilo?« vpraša Peter.

»Spekel sem se na tej-le rastlini!« odgovori Gospod in pokaže Petru cvetico, ki je rasla tik njega. Imela je široko odprte, ustnate, bledordeče cvetove.

»Kaznuj ošabnico, Kristus, ki zbada svojega stvarnika!« nasvetuje Peter. Jezen vstane in hoče stopiti na cvetico, da jo pohodi in uniči.

»Stoj!« ukaže Zveličar.

Peter obstane. Cvetica pa zatrepeče pol v strahu, da jo kaznuje Gospod, pol v upanju, da se je usmili Gospod.

Skesana zaprosi Kristusa: »Usmili se me, dobrotnik! Glej, dal si mi tako moč, da spečem vsakega, ki se me dotakne! Ne morem

drugače! Vzemi mi to moč, in nihče ne bo več tožil nad menoj in zaradi mene! Usmili se me, prosim te skesano!«

»Pa bodi mrtva kopriva!« veli Gospod.

In usmiljeni Bog dvigne roko, in v tistem trenutku zamre v cvetici žgoča moč. V njene široko odprte, ustnate, bledordeče cvetove pa se vsipljejo sladki praški, polni strdi.

»Vekomaj ti bodi hvala!« zašepeče cvetica, ko začuti v sebi smrt žgoče moči in sladkost vabljive strdi.

Prišume čebele in nabero čistega medenega prahu. Pretvorijo ga v strd in vosek. Ljudje povijajo strd v potice, ko slave vstajenje Gospodovo, a vosek pretvarjajo v sveče, ki gore na oltarjih v slavo božjo.

V RIM.

In zopet tik pred Veliko nočjo
zvonovi so naši odšli,
odšli so tja daleč na topli jug,
tja v Rim iz naše vasi.

Po zraku so jasnem plavali
tja daleč, čimdalje bolj,
pol bili zvonovi veseli so
in žalostni bili so pol.

Pa žalostni kaj ne bili bi?
Za njimi domača vas,
pred njimi svet dalek in prostran,
a mrtev njih sladki glas!

Pa kaj veseli ne bili bi?
Pred njimi svet dalek, prostran,
nad njimi pa velik in solnca bogat,
prelep, čim lepši dan!

Zelena polje na vse strani,
vse polno vasi in mest,
med njimi širokih je nebroj
in gladkih in belih cest.

In hladna drevesa jih senčijo,
in rože vzpota cvetó,
in tam se ljudje izprehajajo,
vsi srečni, presrečni tako!

In hiše se bele dvigajo
kraj šumnih in hladnih rek,
in ves zelen je od samih cipres
peneči se morski breg.

In oleandri v nebo kipe,
citrona na veji gori,
in oljčin vonja tihi gaj,
nad vsem pomlad hiti . . .

Kako je vse prekrasno to!
In Rim, ta večni Rim
in cerkve njegove, palače vse,
sedanjost, preteklost z njim!

Ni li ves ta čudoviti svet
v pravljici le zrastel nekje?
Kje je lepoti začetek tu,
a kje so ji šele mejé?

A naši domači zvonovi so
molčali, molčali samó,
in bilo tako jim čudno je,
kot nam pri srcu hudó.

In dvigne jih nevidna moč
na dalek pot nazaj,
in ko so zagledali našo vas,
vsi srečni so bili tedaj.

Iz belih je domačih lin
spet plaval veseli glas,
veseli ta glas nad domačo vasjo,
pod njim pa vesela vas!

ŽALOST NA POTOVANJU.

Pride žalost do potočka;
naj li vanj se potopi?
Kaj potočku hoče žalost!
Ves vesel naprej hiti.

Žvižga kos, prepeva slavec,
zlatih strun je pesem to;
žalosti ni tamkaj mesta,
kjer prepevajo tako.

Ličeca kot mak rdeča,
v smehu ves igra obraz;
kdo si, deček debelušček?
»Jankec sem Martinkov jaz!«

Morda v srčecu prečistem
Jankčevem je prostor skrit,
da bi vanj se naselila?
Žalost, pojdi se solit!

Kmetič vstaja v rani uri,
truden lega v mraku spat,
v radost da pomlad mu cvetja,
da jesen v plačilo sad.

Delo je uspeh rodilo,
a pokoj ga posladi,
koder vlada tiha sreča,
žalosti tja nikdar ni.

K dobrovoljčku se napoti:
»Ali sprejmeš me, povej!«
A klobuček brž po strani —
pa naprej juhej, juhej!

Ni li res nikjer nikogar,
ki bi žalost vase vzel?
Nihče zanjo se ne zmeni,
svet je ves lep in vesel!

Toda mati je živila,
živel sin nepridiprav,
kvartopirec in pijanec,
samoljubeč svojeglav.

Mati ni ukazovala,
milo le prosila je,
a glasneje kot beseda
solza govorila je.

Ni umel te govorice,
sinu šla je pot navzdol,
in v srce je materino
vedno jačja plala bol.

Žalost bridka je dospela,
da v srce se potopi,
pa ostala je družica
materi do konca dni!

ORGLA IN PIŠČAL.

V svetišču božjem orgel poje glas,
združila se je src pobožnih vas,
koleno grudi k tlom se in proseče
kes dušam k nebu daljnemu trepeče.

Na travniku pa v jutra sveti mir
izvablja iz piščalke spev pastir,
nad njim nebo zre svetlo in veselo,
kot da si takih je glasov želelo...

DVE SMRTI.

Glasno je zajokala mati, ko se je poslavljal sin. Moral je z doma. Domovina ga je pozvala, naj gre in se bojuje zanjo. Mati mu je bila, že stara in bolna, a sin je moral od nje. Silna bolečina je objela materino srce, ko je sin odhajal z doma.

Odšel je z nadejo, da se vrne. Mati pa ga je blagoslovila v strahu, da se ne vrne. In ko je odšel, se je mati zaklenila v kočjo in molila za otroka. Srce je bilo bolno, žalost ga je potrla.

Na svet sta se odpravili dve smrti.
»Kam, sestra?« vpraša prva drugo.

»Na bojno polje!« odgovori druga prvi in
vpraša: »A kam ti?«

»Tja v kočo!« odvrne prva drugi.

Kmalu potem sta se dvignili proti nebu
dve duši: mati in sin sta prišla drug k dru-
gemu.

BOŽIČNA LEGENDICA.

Ko v jaslicah je božje dete
božična noč pozdravila,
pastirčkov truma se do hleva
pobožno je odpravila.

Lepó je v zvezdah noč gorela;
v očeh se lepši svit je žgal,
najlepše Jezusu v nasmehu
miline žar je trepetal.

Miline žar in dih blagosti
vstal je iz božjega srca
in vsakemu pastirčku v dušo
dobrotno segel je do dna.

Do dna je segel, tja pričaral
mladostne sreče raj cvetan,
ki v vsakem mladem, blagem srcu
kraljuje še današnji dan.

ZAKAJ SO ROŽE RDEČE?

Ko je bil Jezus še čisto majhen, so imele rože — tudi vrtnice imenovane — bele cvetove: lepo jih je bilo gledati, toda vonjati se jih ni izplačalo, ker niso imele nobenega vonja. Ampak trne so že imele — da, bodeče trne, ki so lahko ranili tudi do krvi!

Jezušček je rad bival pod milim nebom — pohajal je najrajši tam, koder je bilo dosti zelenja in cvetja.

Nekoč pride do rožnega grma, ki je bil poln, prepoln belih cvetov. Luč je šla pred Jezuščkom, luč je šla za njim, in takoj se je zadelo rožnemu grmu: Gospod prihaja!

In ker je tedaj zapihljala ljuba sapica, so se zamajale bele rože, da je bilo res videti, kakor bi se priklanjale pred njim in mu v pozdrav ljubeznivo klicale: »Pozdravljen, ki se nam bližaš!«

In Jezušček pride do rožnega grma, postoji in ga ogleduje. In gleda lepe bele cvetove, tako vabljive in nežne, očesu drage, srcu mile. In prime vejico s cvetom, da si jo približa k obrazu in da povonja belo rožo. A v tistem hipu, ko prime vejico, ga tudi že rani bodeči trn, da mu iz rane na prstu priteče kaplja krvi. In kaplja krvi pade, pade na tla.

Cvetovi pa, tako beli in lepi, ki jim je bilo žal kaplje Jezusove krvi, se zganejo vsi in se sklonijo do tal, da z njih posrkajo kapljo krvi in da se ne poizgubi v črni zemlji. Vsi cvetovi pa niso mogli do ene same kaplje, le en cvet je prišel prav do nje in jo sprejel vase. In v tistem hipu, ko se je dotaknil božje krvi in se spojil z njo, so vsi cvetovi zagoreli v krvavi barvi in so zadehteli tako lepo, kakor dehti samo rdeča roža še današnji dan!

LEGENDA O DOBROTI.

In solnce žgalo je z neba na zemljo,
da so sahnele po vrteh kali;
vročina silna potok je izpila,
in zrak je bil dušeč, kot da gori . . .

Prišla je med ljudi in je delila
darove prebogate vsepovsod.
Solzé so posušile se sirotam,
in rož jim je še sipala na pot.

Od praga je hodila pa do praga,
dajala kruha, kjer je vladal glad,
kjer bilo je srce tolažbe žejno,
tam vanje cvetje je sadila nad.

In klicali ljudje so nenasitni:
»Dobrota, daj nam več, še mnogo več!«
Izmed ljudi izgnala vse trpljenje
kot greh iz raja angelov je meč.

Pa so ljudje naposled jo pregnali
iz svojih sitih in napitih vrst,
in ona je bežala in preteče
zavzdignila je v maščevanje prst.

Oblaki zlati pa so se spustili
na zemljo in Dobroto so s seboj
ponesli tja v prostore večne sreče,
da tam v plačilo delež prejme svoj.

A solnce žgalo je z neba na zemljo,
da so sahnele po vrteh kali;
vročina silna potok je izpila,
in zrak je bil dušeč, kot da gori...

Dobrota pa klečala je pred Bogom:
»Odpusti jim, odpusti jim, Gospod!
Stvar tvoja najubožnejša je človek,
ki v službi je nestalnosti in zmot!«

In solze so v očeh ji zaigrale,
in čul Gospod je nje proseči glas,
in njene solze padle so na zemljo,
objela zopet sta jo moč in kras!

BREZE.

Jezusa v naročju, bosonoga in gologlava
— tako je potovala Mati božja po svetu. Svoje
božje dete je pritiskala k sebi in hodila je oko-
lo uživati lepoto božjega stvarstva.

Dospela je kraj travnika. Velik je bil in
lep. Potoček je žuborel tamkaj; ob njegovih
bregovih so rasle breze. Bile so tanke in belo-
kože in nosile so široke, ravno razrasle veje,
polne mehkih, šumečih listov.

Izza daljnih gorá prihrumi nevihta. Gro-
zeče se krešejo bliski nad gorami, temni

oblaki se grmadijo v čudno zoblikovane skupine. Grom bobni in votlo odmeva od gorskih sten.

»Kaj bo, ako naju ujame naliv!« vzdihne Marija in se plašno ozre, ni li nikjer varnega zavetja.

Tedaj se ji pogled ustavi na brezah. Mehki in šumeči listi zaprosijo: »Pridita semkaj! Damo vama zavetje!«

In Marija prihiti z Jezusom pod brezo. In široke, ravno razrasle veje, polne mehkih, šumečih listov, se ponižno pripognejo. In zato so brezam veje pripognjene še današnji dan.

BOŽJI POLJUB.

Ostala je Jelica sama tako,
ko mamica ji je umrla,
in ko so zagrebli jo v črno zemljó,
ni znala, kam bi se ozrla,
ni vedela, kam bi stopila,
tako je vsa žalostna bila.

Približa se noč, zvezd vžge se zlato,
in Jelica v dom se povrne,
in v solzah topeče se njeno oko
k visokemu nebu obrne,
a srcece njeno boleče
v molitvi iskreno šepeče:

»Ah, dobri moj Bog, ki si mamico vzel,
povej, kdo bolesti mi bo blažil?
Kaj ne bi tvoj angelček pesem zapel?
Vsaj malo bi me potolažil.
Umreti bi rada hotela,
da mater bi zopet objela!«

In glavica njena nagnila se je,
in zlate so sanje dospеле:
Glej, sobica vsa zasvetila se je
in pesemce so zazveneले
in angeli sami so peli,
naravnost k njej v sobo leteli.

Postavili tamkaj so v svetli se krog
in strune prebiralil zlate:
»Čuj, Jelica, mnogo več trpel je Bog,
na križu izdihnil je zate!
Tam v cerkvico stopi in moli,
On dal ti tolažbe bo v boli!«

Ko zora zdramila spet mladi je dan,
še Jelici rekla je: »Vstani!
Glej, v solčnih pramenih že jaglec krasau
tam koplje se ti na poljani!«
Oči si dekletce pomane,
pomisli in moli in vstane.

Sobota je vélika bila; ljudjé
so k božjemu grobu hodili,
tožbá so in prošenj prepolno srce
ponižno v dar Sinu nosili.
Še Jelica v cerkev odide,
da lek ji od Jezusa pride.

In h križu poklekne in moli srčno,
solz vročih ji potok presahne,
in božji Sin rahlo privzdigne glavó,
na ustna poljubeč ji dahne.
Sirota je vzkliknila: »Hvala!«
Od križa ni Jelica vstala.

SREMSKI MUČENIKI.

Ukazal car je Dioklecijan:
»Zgradite mi palačo ponosito,
vso s slonovo kostjo in zlatom krito,
da bo svetila se kot solnčni dan!
Zgradite mi jo tam, kjer dom je moj,
v Dalmaciji junaški, skaloviti!
Tam bom užival starih dni pokoj
med bojno stražo in v bogastva sviti!«

Začulo rimsko carstvo je povelje,
hitelo, da izpolni carju želje.
Nagnali sužnjev so od vseh strani,
s pletenimi jih biči so nagnali,
da carju v radost k nebu zakipi
ponosni dom na skalhati obali!

Kot v bajki čudoviti je iz tal
palača carska rasla prebogata,
odseval jo je šumni morski val,
ozirala se v daljo je bahata.
Iz belega so mramorja gradili
trpini carju silnemu ta hram;
da bi pri delu se ne polenili,
namestnik carjev jih je pazil sam,
Galerij sam in sluga njemu Loli
z usnjatim bičem hodil je okoli,
naganjal, tepel do solzá, krvi
usužnjene, trpeče je ljudi.
O, koliko kanilo vročih srag
krvavih je na zemlje trdi tlak;
o, koliko se zdihov je izvilo,
ki je trpljenje silno jih rodilo,
in koliko se stisnilo pesti,
da se maščuje suženj nad trinogi!
A bič zažvižga, suženj zaječi —
upade ves pogum stvari ubogi.

*

*

*

Kiparji štirje so klesali v skalo.
Donesel Loli carjev jim ukaz:
»Izklešite božanstva zdaj obraz,
da se mu v čast poklonimo in hvalo!«

Kiparji štirje bili so kristjani;
molče trpeli so in Bogu vdani
čakali, da rešnica pride — smrt,

ki jim odpre v plačilo rajski vrt.
Med njimi je Valerij bil najmlajši.
Mogočneža je rimskega bil sin;
nikoli ni okušal bolečin,
dokler je domu bil otrok najslajši.
A ker je neustrašeno priznal,
da Kristov nauk mu je v duši vstal,
z bogatega so doma ga spodili,
v verige sužnosti ga uklenili . . .

V Valeriju se dvigne moč uporna:
»Sicer ti služim kot žival pokorna,
a klesal tvojega ne bom boga,
ker mi srce le Jezusa pozna!«

In v vseh tedaj se dvigne moč uporna:
»Služimo tebi kot žival pokorna,
a carju ne izklešemo boga,
ker nam srce le Jezusa pozna!«

In v Loliju ošabna jeza vstane,
po sužnjih bič krvave seka rane,
in carjev neusmiljeni ukaz
jih vrže v grozne ječe noč in mraz.
Tam je četvorica Boga slavila
in s pesmijo gorečo ga hvalila,
da jim trenutek dal je doživeti,
ko jim je zanj trpeti in umreti.

*

* .. *

Skribonija, sodniku žena mlada,
ta bi Valerija rešila rada.

Poznala sta se izza nežnih let,
ko jima je dehtel mladosti cvet
tam v Rimu slavnem, kjer sta se igrala,
prijateljstva vezi ljubeč vezala.

Rimljanka ponosita zove k sebi
Valerija, prijatelja mladosti:

»Nagibljem, glej, jaz v milosti se k tebi,
in konec bliža tvoji se bridkosti,
če vržeš na žerjavico kadila,
da bo dišava se k oblakom vila,
časteč Rimljanov silnega boga,
sicer ti milosti nihče ne da!

Čuj, zopet bo svoboda tebi vzknila,
bogū daruj peščico le kadila!«

Vzravna Valerij se in govori:

»Malikov moja duša ne časti!

Da združim z njim se, doba se mi bliža,
ki zame je umrl na lesu križa!«

*

*

*

Pred sodni stol kiparje so pognali,
žerjavice pred templjem so nastlali,
mogočno jim povelje zadoni:

»Bogovom starim zdaj darujte vi!«

Kiparji so se k nebu obrnili
in Kristusu se v pesmi poklonili:
»Na veke tvoje naj ime živi,
v smrt v tvojo slavo gremo tudi mi!«

»Smrt jim!« vsa množica je v jezi vpila,
kiparjem se je duša veselila.

V svinčeno krsto žive so zabili,
svinčeno krsto v morje so spustili;
nad njo in nad valovi čudovit
tedaj je svit nebeški bil razlit,
a iz valov, iz smrti je objetja
odnev pobožnega prihajal petja:
»Na veke tvoje naj ime živi,
v smrt v tvojo slavo gremo tudi mi!«

*

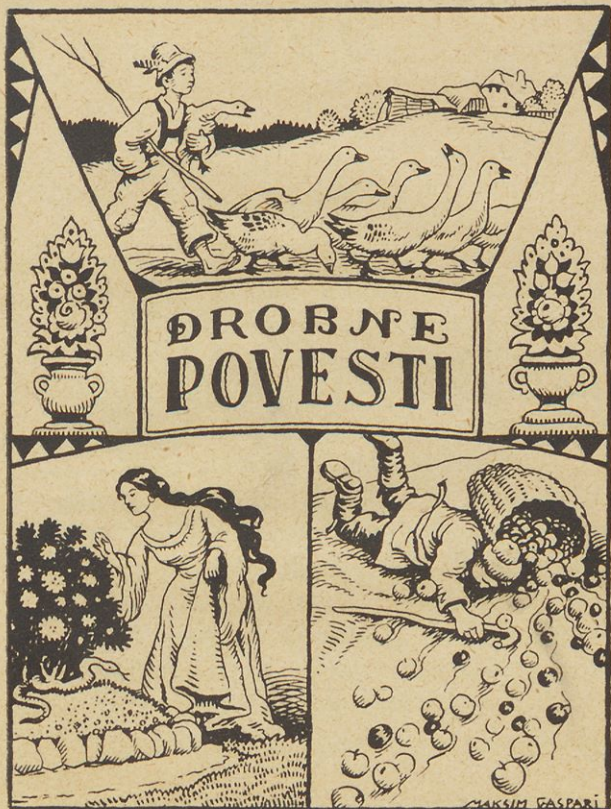
*

*

Rimski cesar Dioklecijan je vladal od 284. do 305. Tega leta se je odpovedal vladi in se preselil v svojo palačo, ki so mu jo zgradili v Saloni, v današnjem Sremu v Dalmaciji. Tu je hotel preživeti svoja stara leta v miru in pokoju. Toda temu krutemu preganjalcu kristjanov niso bila stara leta pokojna. Galerij, njegov naslednik in zet, je dal l. 311. kristjanom popolno svobodo, kar je Dioklecijana bridko užalilo. — Valerij, ki ga imenujem v tej legendi, je bil sin rimskega senatorja

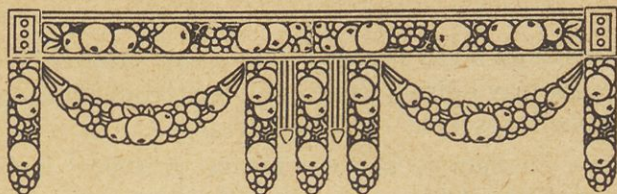
Marcela Valerija; Skribonija pa je bila hči senatorja Avla Marcela. Valerijev oče je hotel, da bi sin vzel Skribonijo za ženo. Ker je pa ni maral, se je poročila z bogatim Kvintom Terencijem, ki je bil ob Valerijevem mučeništvu sodnik v Sremu. Tako se je zgodilo, da sta se sešla Valerij in Skribonija.

DROBNE
POVESTI

MAKSIM GASPARI

BOGASTVO.

hudi vročini sta prišla na kmete gospod in gospa, da prebijeta poletje v svežem zraku in v hladnih gozdovih, ki so se razprostirali kraj zelenih travnikov.

Gospod in gospa sta šla po cesti mimo tesne in nizke kmetiške hiše. Gospodinja je stala na vozu, obloženem s senom, in je metala z vilami seno v kozelc. Vroče ji je bilo, vsa je bila znojna. Tam blizu na travniku je kosil njen sin, hči pa je razmetavala pokošeno travo, da se je lepše in hitreje sušila.

»Ubožni ljudje ste, mati!« reče gospa gospodinji.

Gospodinja preneha z delom in pokaže z ogorelo, žuljavo roko tja na travnik.

Tam je vihtel koso krepak kmetiški fant, mlad in čvrst, jeklen in srok — samo zdravo

življenje! Pred njegovo koso so se črtali v visoko travo široki krogi, ob njem in za njim so veneli posekani travniški cvetovi.

Za njim je stopala mlada grabljica, lepo kmetiško dekle cvetočih, od solnca opaljenih lic. Pela je po mahljajih bratove kose veselo pesem obsmrtnico umirajočim travam in cvetovom. Tudi v dekletu je kipelo samo zdravo življenje.

Gospodinji, ki kaže z ogorelo, žuljavo roko tja na travnik, prešine lice sladak nasmeš kot odsev sreče, nepojmljive gosposkim ljudem.

Vsa ponosna odgovori gospé: »To je moje bogastvo!«

KNEGINJA IN ROŽA.

(Po hrvatskem izvirniku.)

Mnogo je ljudi tudi dandanes, ki imajo lepoto in blagost na licu, v srcu so pa zlobni in strupeni.

Tako je čitala kneginja Helena, a tem besedam ni verovala.

Poleg njenega krasnega dvorca se je razprostiral prelep gaj. V njegovi sredi je dehtela živobojna, milo vonjajoča roža.

Mlada kneginja Helena je vsak dan ostavila bogate svoje dvorane in šla v gaj na iz-

prehod, da se nasrka blagega rožnega vonja. Tako dobro ji je vselej bilo, kadar je dihala vase ta poživljajoči vonj.

Ta mladi, vabljivi cvet bi rada imela doma. Nekega dne ni imela miru; z rožnega grma je hotela utrgati najbujnejši cvet.

Komaj pa ga je prijela z nežno in belo roko, jo vseka vanjo strupeni gad, ki je počival pod rožnim grmom. In lepa kneginja je morala mlada umreti...

TELOVADBA.

Rajko sedi na vrtu v hladnici. Pred njim na mizi je knjiga. Vanjo je deček zatopljen. Ej, lepa knjiga mora biti to, zakaj Rajko vedno bolj sili do nje. Skoro se je že dotika z nosom. V hrbtu je sključen. S prsmi se naslanja mizi ob rob. Čita in čita. Tedaj ga nekaj zbode v hrbtu. Z roko seže tjakaj in se malo pogladi, popraska, da prežene bolečino. A hipoma skoči izza mize, se zravna in pretegne. Domisli se nauka, ki ga je že tolikokrat čul doma in v šoli, naj preblizu ne gleda v knjigo ali pisanko, ker to škoduje očem. Pa tudi preveč se ne sme sklanjati nad delom, da si ne pokvari zdrave in pokončne rasti mladega telesa.

Rajko stopi iz hladnice na zeleno trato, ki je ležala ob njej tako lepa in vabljiva. Udari

s peto ob peto, kakor je to vedno veleval učiteljev ukaz pri šolski telovadbi. Jasno in kratko zazveni dečkovo povelje: »Ena, dve — ena, dve!« Sklanja se v pasu naprej, nazaj; vadi se v odročanju in priročanju. Koraka sem, koraka tja, se giblje, obrača in kreta, da mu kri živahno zakroži po žilah in da mu zdrava rdečica zagori v licih. Tako se osveži

in okrepi. Že namerava zopet stopiti v hladnico, da nadaljuje s čitanjem, kjer je prenehal.

Tedaj se oglasi za njegovim hrbtom drobní glas triletne sestrice Milenke: »Glej, Rajko, tudi jaz telovadim!« Rajko postoji in se ozre na sestrico. Ta je stala na trati in je izkušala posnemati brata v telesnih vajah. »Ena, dve — ena, dve!« šteje Rajko in se smeje nerodnim gibom mlade sestrice. A Rajkov smeli

Milenke nič ne zmoti. Še bolj jo razvname, še bolj jo podžge v navdušenju za telovadbo. Maha z ročicama, se junaško prestopa, koraca, se suče in vrti, dokler ji ne poideta moč in sapa, da se prevrne na mehka tla. Rajko zaploska in veselo zakliče: »Dobro, dobro, Milenka! Le naprej, le naprej!«

Milenki prija bratova pohvala. Zakotali se po travi, se prekucne, preobrača kozolce — telovadi po svoje. Naposled obsedi. Vsa je razgreta v obrazu. Zdi se, kakor bi rdeča, živa rožica zacvetla na zeleni trati.

»Tako še ti ne znaš telovaditi,« reče Milenka vsa srečna. Smeje se od srca. In Rajko se smeje z njo.

OPICA IN SKOPUH.

(Po hrvatskem izvirniku.)

Opica zleze skozi odprto okno v stanovanje skopuhovo, ki ni dal siromaku niti pare, nego je znašal denar v skrinje in zaboje. Ko zagleda opica v sobi vse polno denarja, ga začne metati skozi okno na ulico, kjer se je že bilo nabralo vse polno ljudi, ki so pobirali denar in si z njim polnili žepe.

Tudi skopuh pride po ulici. Ko vidi, kaj se godi pred njegovo hišo, se raztogoti in za-

grozi opici s pestjo, rekoč: »Le počakaj! Kravavo se maščujem nad teboj!«

K skopuhu pa pristopi sosed in mu reče: »Res je neumno, če meče nespametna žival denar skozi okno; a neumno je tudi, če spravlja skopuh denar na kupe, kjer nikomur nič ne koristi!«

ZLOMLJENA ROKA.

Poljančev Nacek je imel slabo navado, da je vedno dirjal za vozovi in se zadaj obešal nanje, kadarkoli je katerega dohitel. Doma in v šoli so ga svarili, naj nikar tega ne dela, ker to ni samo nevarno, ampak je tudi grdo. Deček naj lepo in mirno hodi po cesti.

Toda Poljančev Nacek se ni dosti menil za take pametne opomine. Kadarkoli je zagledal na cesti voz — halo, pa jo je mahnil v begu in diru za njm. Tako se je zopet zgodilo nekega jutra, ko je šel v šolo. Pred Nackom drdra sosedov voz. Nacek pa za njim, kolikor ga nesejo noge. Že se misli obesiti zadaj na voz. Tedaj pa mu zdrsne šolska torbica z rame in se mu zaplete med noge, da deček telebi po tleh, kolikor je dolg in širok. V desnici ga nekaj zaskeli, toda vendar se pobere s tal, si za silo otepe prah z obleke in odide proti šoli. Bolečina pa je vedno hujša, naposled za-

čne deček milo jokati. Učitelj mu pretiplje roko in mu veli k zdravniku, kamor ga spremi

součenec Blažek, ki je bil resen in pameten deček.

»Roka je zlomljena!« reče zdravnik ter Nacku desnico uravna in obveže. »Sama sreča, da nisi prišel pod voz!«

Dolgo je Nacek pestoval zlomljeno desnico. Za vozovi pa ni dirjal nikdar več.

SLOVO OD PAŠE.

Sosedov najmlajši sin Radovan ni imel večjega veselja, nego kadar je pasel domače gosi. Vedno je bil z njimi ob vaški mlaki. Nič mu ni delo, ako ga je kdaj katera s širokim kljunom vščipnila v boso nogo. »Saj si me iz neumnosti, ne iz jeze!« si je mislil, pa je bilo dobro. Le redkokdaj ji je Radovan zagrozil s šibo, rekoč: »Udarim te, če se boš še kaj ujedala!«

Kadar se je odpravljal na pašo, je vedno počakal, da so odšle gosi pred njim. Dejal je samemu sebi: »Kam neki se napotijo danes?« In gosi so se odzibale redno v isto smer. Kam pa naj bi tudi šle, če ne tja, kjer raste trava in je takoj zraven voda, da se lahko v njej potapljajo. Kadar je Radovan lačen, gre do omare, kjer je spravljen kruh. In toliko pametne so tudi gosi, da gredo tja, kjer jim je pogrnjena miza.

Domov grede pa je stopal Radovan prvi. Mistila mu je modra glava: »Mračí se; pot jim moram kazati, da se mi nobena ne izgubi.«

Vselej mu je bilo tako ugodno pri srcu, kadar se je ozrl na vrsto tolstih gosi. Saj si je mislil, kako bo lepo šele takrat, ko bo stala o Božiču prva pečena gos pred njim na mizi, druga na materin god, tretja ob prihodnji izredni priliki — in tako naprej gos za gosjo! Tudi lani je bilo tako, pa bo letos zopet: kakor sedajle koraca gos za gosjo s paše domov, tako pride na mizo druga za drugo. Mati Radovanova že vedno napravi tako, da ne more nihče bolje!

Zato pa Radovan s tolikim veseljem pase gosi.

*

Jesenskega dne pa, ko se je vreme že precej shladilo in zvlažilo, da so se jele na gosjem pašniku dvigati megle, ukaže Radovanu materina skrb: »Danes pojdeš zadnjič na pašo. Gosi ostanejo poslej doma in ti tudi, da se zunaj ne prehladiš!«

Hudo je bilo Radovanu, ko je jemal od paše slovo. Žalostno je stopal okrog svojih ljubih gosi in žalostno se je oziral po pašniku, kjer je prebil vse poletje. Ali mu morda ni bilo lepo? Polegal je po travi in gledal je v jasno nebo, a gosi so se kar same pasle. Časih so se, glasno gagajoč, težko dvignile v zrak, a Radovan se ni bal, da bi mu odletele. Saj so za trajno in dolgo letanje prenerodne. Kmalu

so se zopet spustile na zemljo, se razvrstile druga za drugo, se približale svojemu zvestemu čuvarju in končno s hruščem in vikom poprhale v vodo. Res, lepo je bilo Radovanu in gosem!

Sedaj pa bije zadnja ura temu veselju! Danes je Radovan poslednjikrat s svojimi gosmi pod milim nebom. Otožno se ozira nanje, ko jim kaže pot proti domu. In kakor bi vedele tudi gosi, da se jim sedaj začenja doba ujetništva, stopajo tiho in žalostno za svojim pastirjem, ki neprestano maha s šibo po zraku, kakor da si preganja žalostne misli.

Hipoma pa sreča Radovana vesel domislek. Ali se ni tudi lanske jeseni poslavljal od paše? Ali ni tudi lanske zime prebil Radovan doma v sobi, njegov gosji rod pa v ječi za zaprtimi vratci, da nista mogla do njih lisica in dehor? Da, tako je bilo lani, tako mora biti letos! Ko pa je prišel pomladni čas, so se vsa vrata odprla na stežaj. Tako je bilo in tako bo! Seveda — vseh lanskih gosi ni bilo letos in vseh letošnjih tudi ne bo prihodnje leto — kaj bi rekli godovi in prazniki! A število se dopolni z novim prirastkom — slava gosjega pastirja pa ostane Radovanu!

In ta vesela misel potolaži Radovana, da ni bil nič več žalosten, ko je dospel na domači dvor.

URESNIČENE SANJE.

Dolžanovi so imeli velik sadni vrt. Košate jablane so pripogibale veje pod težo zrelih jabolok. Kako lahko bi Dolžanova Manica darovala okusno sadje sosedovemu Francetu ali njegovi sestri Pavlinki, ki nista imela sadnega vrta, ki pa sta sočna jabolka nad vse rada imela. A nič niso izdali niti proseči pogledi niti proseče besede.

Dolžanova Manica je bila namreč jako skopa. Sama sebi je bila prva in zadnja. Tako le kakšno že izrabljeno pero ali košček že do-rezanega svinčnika je še darovala součenki: toda tega, kar je prijalo njenemu želodcu, ni nikomur darovala. Tudi mati ji je že večkrat prigovarjala, naj ne bo tako skopuška, a prigovarjanje ni nič pomagalo. Lepe besede so šle pri levem ušesu noter, pri desnem ven. — Manica pa je ostala Manica!

Nekoč si je nabrala na vrtu košarico jabolok. Hodila je od jablane do jablane in pobirala po travi jabolka, ki so bila že toliko zrela, da so kar sama od sebe popadala na tla. Hoja je Manico utrudila, še bolj jo je utrudilo pripogibanje. S košarico, polno jabolok, je končno dospela do klopce kraj vrta, položila košarico nanjo in sedla poleg nje. Bil je vroč in soparen dan, ki je Manico utrudil še bolj. Nekoliko naj se oddahne, preden še loti jabolok! Nabrala

jih je zase — sama naj jih sne! Sline so se ji nabirale v ustih — roka je že segla po jabolku — toda vročina in utrujenost jo premagata, da omahne na naslonjalo in zadremlje ob belem dnevu.

In Manici se zasanja, da je dospel do njenih jabolk grd in hud mož, ki je vsa jabolka pobasal v globoko malho, zaničljivo se ji posmehujoč. Manica bi rada mater poklicala na pomoč, moža bi udarila po tatinskih prstih; toda ni se mogla geniti, ni mogla izpregovoriti niti besedice. Tat je košarico izpraznil do dna.

In ko je Manica tako sanjala, sta se priplazila do nje sosedova France in Pavlinka, ki sta opazovala izza plotu, kako je Manica zaspala. France in Pavlinka nista nič pomišljala in ničesar rekla, ampak sta košarico oplenila, češ, sedaj je prilika, da se naužijeva Maničinih jabolk in jo naplačava za njeno skopuštvu.

Ko je bila košarica prazna, so bili France-tovi in Pavlinkini žepi polni. Sosedova otroka sta odšla, tiho ugibajoč, kakšne oči bo imela Manica, ko zagleda poleg sebe — prazno košarico.

Manica se prebudi iz težkih sanj. Takoj se ozre na košarico, a se vsa zavzame in prestraši, ko ni bilo več nobenega jabolka v njej.

»Joj!« vzdihne vsa žalostna, »saj niso bile sanje! Grdun mi je res odnesel jabolka!«

Bridka izkušnja je Manico izučila. Poslej ni več skoparila. Tudi sosedovima otrokoma je dajala sadja. Bolje se ji je zdelo tako, nego da bi dohajal k njej tatinski požerun in ji odnašal vso dobroto kar izpred nosa!

REŠILEC.

Za Bajukovo hišo je lepo, veliko dvorišče. Nanje drže iz hiše vrata, na pragu pa stoji Bajukov Jurček, lepo okrogel možakar petih let. Danes nič ne ve, kaj naj počne. Premišlja in preudarja, naj li stopi malo na izprehod do lesenega plota na koncu dvorišča, ali pa naj kar sede na prag in čaka, da mu pride boljša misel.

In ko Jurček strmi v beli dan, tedaj se pritrklja po dvoru lepa rumena kepica -- drobčkano pišče Tipatop, tako prismuknjeno in neizkušeno, da se ustraši črvička, ki se plašno vije po prahu. Pišče ostrmi in v prvem hipu ne ve, kam se naj skrije pred to čudno zverjo, ki tako obupno smuka pred velikanom Tipatopom. A tedaj se v piščetu zbudi junaški nagon, da se vedno opasneje bliža s kljunčkom ubogemu črvičku.

Takrat pa pokukajo izza vogla sive oči sosedovega mačka Potepa. Potep, kakor je krvoloč in nenasiten, se zlekne na beli trebuh in se sumljivo plazi proti piščetu. Rep

mačku v rahlih zamahih kroži po tleh, a raskavi jezik oblizuje brke, češ, zdajle te čaka slastna pečenka! Potep se pripravlja na smrtonosni skok...

Jurček se spne na prste, in sapa mu zastane od groze, ko pregleda strašno, krvavo nesrečo, ki se pripravlja na domačem dvorišču: pišče hoče umoriti črva, maček pa hoče umoriti Tipatopa! Jurčka spreleti mraz po hrbtu, in z vso močjo, kolikor je zmorejo njegove roke, udari z dlanjo ob dlan in pocepeta z nožicami po tleh, iz grla pa se mu izvije vzklik, ki mu ni primere. Pišče se ustraši in prhne nekam za goro smeti, maček se potuhnjeno splazi na domači dvor, črviček pa — ej, ta se veselo vije naprej.

Jurčku pade kamen od srca. Zadovoljno sede na prag in se veseli odličnega uspeha svojega naglega in junaškega preudarka.

NEZGODA MIHCA NERODE.

Bil je majhen možiček z dolgo, sivo brado, v visoki čepici in leto in dan v copatah. Tudi hlačice je imel vedno zakrpane. Med ljudi ni zahajal. Šumeči gozd in zeleno polje sta mu bila dom. Tamkaj je prebil vse svoje žive dni. Hišico si je zgradil sam. Bila je majhna, da bi ne mogel količkaj odrastel človek vanjo. Pa če bi se tudi zmuznil pod nizki krov,

saj bi se mu lahko pripetila nezgoda; samo malo jačje bi mu treba kihnilo, pa bi se mu sedla koča nad glavo. Bila je namreč Miheca Nerode koča zgrajena iz lubja in pokrita s smrekovimi vejami. Mihec se ni učil ni zidarstva ni tesarstva, zato mu je bila domačija tako enostavna.

Nikoli ni bil pod streho, kadar je bilo vreme vsaj malo ugodno. Vedno je stikal pod milim nebom. Poznal je vsako bilko, vsako travico, vsako cvetico daleč naokolo. Bil je znanec vsem živalim, vsem hroščem in žuželkam. Poznali so ga metulji in mušice, čmrlji in gosenice. Ptičkam pod nebom je bil prijatelj, in rade so ga imele rdeče jagode in sladke korenine. Znanec je bil žuborečim potočkom, kjer se je pral in si gasil žejo. Karkoli se mu

je kdaj pripetilo — vse je zvesto in natančno zapisal v debelo knjigo, skrbno zaprto z močno zaponko. Pisal je še z gosjim peresom, a brlela mu je ponoči debela sveča v starinskem svečniku.

Najljubša prijateljica pa mu je bila dolga in tanka piščalka, ki ji je znal izvabljati prijetne in sladke glasove. Nanjo je piskal, kadar mu je hotelo biti dolgočasno, nanjo je brlizgal, kadar je bil dobre volje. Bodisi ponoči, bodisi podnevi: kadarkoli se mu je zazdelo, pa je urezal okroglo, veselo in poskočno popevko, da je odmevalo na daleč in na široko.

Pa se je zopet odpravil na izprehod. Piščalko je stisnil pod pazduho, pa hajdi v copatah tja po božji zemljici. Iskal je pripravnega prostorčka, kjer bi lahko sedel na tla, da bi mu bilo piskanje lažje in lepše. In ko gre in gre, pride do visoke in ponosne cvetice sladkomeđe, ki je baš razgrnila cvet debelemu čmrlju, da se napije sladke strdi. In Mihec postoji in pomisli: »To-le bo prostorček zame. Tu-le jo zagodem čmrlju, da mu pojde strd še bolj v slast.«

»Didl-didl-di-di-di...« začne pritlikavi muzikant.

Čmrlj je pa bil toliko zaverovan v dobro kosilce, da ga je nenadna godba vsega preplasila in zbegala. Ves v strahu začmrlji in se

dvigne s cveta, da ga ne zaloti nesreča ali ka-li!

Mihec pa je stal preblizu cvetice sladkome. In čmrlj, ves zbegan in plašan, se zapraši Mihcu v lice in uho, da ga obidejo vse slabosti in težave, da stisne piščalko pod pazduho in jo pol v joku, pol v jezi ubere dolgih korakov proti domu, kjer trešči nedolžno piščalko v kot.

Sam pa pravi in govori: »Dobro bi bilo, da si grem kam hladit zateklo lice in bolno uho.«

Reče in gre. Gre in pride do visoke bilke.

»Nanjo splezam,« pravi, »da mi sveža sapica ohladi bolno, oh, morda počeno glavo,« pravi.

Pravi in pleza po bilki. Ko pa pripleza malo od tal, vidi na bilki viseti kosmat mehurček.

»Glej ga spaka,« zarentači, »v napotje mi je, da ne morem do vrha. Toda poizkusim vendarle.«

In oprime se mehurčka z vsemi močmi svojega bolnega telesca ter se srečno zavihiti preko njega in končno tudi brez nezgode pripleza do vrha.

Globoko se oddahne.

Oko mu veselo splava daleč naokrog, a pogled mu uide tudi v nižave. Tedaj pa ga prešine neopisen strah. ..Iz onega mehurčka je

priplezala dolga in neusmiljena gosenica, ki se je vila naravnost proti Mihcu, da ga pozoblje vsega, kolikor ga je tičalo v hlačah in koži. Obup se polasti nesrečnega možička. Stemni se mu pred očmi, da zatrepeče po vsem telesu in telebi na tla...

*

Dolgo je ležal bolan doma. Ko pa je zopet ozdravel, je to svojo nezgodo natančno opisal v debeli knjigi. Meni pa je dovolil, da jo povem tudi vam.

VESTNA STRAŽA.

Bila je vojna. Na straži je stal vojak Ivan Ljubič. Dobil je ukaz, da mora takoj ustreliti,

ako začuje najmanjši šum. S tem naj opozori druge vojake, da se bliža sovražnik.

Ljubiču ni bil po volji ta ukaz; toda kar se mora, se mora. Kakih sto korakov od njega se je razprostiral gozd, ki bi iz njega lahko došel sovražnik.

Noč je bila jasna, a brez mesečine. Okolo polnoči začuje Ljubič, kako nekaj zašumi v gozdu. Vojak se ojunači, nastavi puško in ustrelj. Nato naraste šum še večji. Straža zopet izproži puško.

Po drugem strelu se dvigne ves polk vojakov in odhiti na mesto, od koder je prihajal šum. Mislili so vojaki, da bo tekla kri v ljutem boju. Ko so prihiteli do gozda, ni bilo nikjer sovražnika. Ves gozd so prebrskali, toda sovražnika nikjer.

Polkovnik ukaže, da pokličejo stražo. Ko pride vojak, mu reče: »Zakaj si streljal brez vzroka?«

Vojak odgovori: »Čul sem šum in zato sem streljal, ker sem mislil, da prihaja sovražnik.«

Potem ukaže polkovnik: »Preiščite še enkrat gozd!« Res so pregledali ves gozd iznova in so našli tam — ustreljeno lisico. Polkovnik se nasmeje in reče straži: »Dobro si streljal! Zvesto si izpolnil službo! Tu imaš deset dinarjev; kdor pa zna, naj sñame lisici kožuh!«

KOŠ JABOLK.

Andrejec Sirek je imel svojo ubožno domovanje visoko v gorah. Trpel je in se mučil iz zore v mrak, da je časih stisnil v oguljeni mošnjiček kak svetel denar, ki ga je bilo treba za sol in davek.

V dolini je že odcvetla pomlad, ko se je šele oglašala pri njem. Vrgla je nekoliko svojega krasu ob ponižni Andrejčevi bajti, da je bilo zdaj tudi ubogemu možu malo ugodneje. Tako je jablana pred njegovim pragom pozno zavonjala v lepem, sladkem cvetju. Zacvetla je pozno in tudi obrodila pozno. Bila so majhna, drobna jabolka, velika kot otročičeva pest. A Sirek jih je bil vesel. V dolini so že večinoma pojedli svoja jabolka, Andrejec jih je šele obiral. A pojedel jih ni. Spravil jih je, da jih proda v dolino, ko pritisne zima.

Malo pomni Andrejec jeseni, ki bi ga bile obdarile tako bogato, kakor ga je obdarila pretekla jesen. Prihranil je poln koš jabolk. Tako okrog Božiča je bilo, ko je oprtal koš jabolk in jo mahnil v dolino, da jih proda gospodi. Vrgla mu bodo jabolka najmanj dvajset dinarjev, pa naj jih proda počez ali posamič. V mošnjičku je imel še nekaj malega drobiža; moral je torej s košem na trg, da pride do denarja.

Bilo je mrzlo. Sneg je naletaval. Zeblo je Andrejca, ko je oprezno stopal po stezi, ki se je spuščala po eni strani v strmo rebro, po drugi pa navzdol.

»Ko bi mi zdajle spodneslo noge, pa bi se potočila jabolka tja doli; ostal bi brez njih in brez denarja,« je govoril s seboj Sirec, ko je stopal v dolino. Imel je morda še pol ure hodá do prvih trških hiš. Spotoma je imel svojo hišo oglar, ki je točil žganje in prodajal tobak.

»E, pa stopim k njemu, k prijatelju, da se pogrejem,« pravi mož s košem. Gre in sede k peči. »Dva groša imam,« pravi, »daj mi zanje tiste svoje žgane pijače, da preženem mraz iz kosti.«

Pri peči je sedel star lovec, ki je takisto preganjal mraz iz kosti.

S slastjo popije Andrejec žganje. Zacmoka z jezikom in reče žalostno: »Še bi ga, a nimam niti bora več!« Lovcu se zasmili in mu naroči stekleničico žganja na svoj račun.

Andrejcu je šinila toplota v vse ude. Že dva meseca ni okusil te ognjene pijače. Zato pa je še bolj vplivala njegova moč na trudnega moža.

»A zdaj grem. Poprodam jabolka in kupim soli in moke in mesa, da bomo imeli vesel Božič!«

Čutil se je srečnega. Koš, ki ga je prej postavil v kot, zadene na rame. A nekaj mu je

zašibilo noge, da se je komaj vzdržal pokonci. Na hišnem pragu pa ga je zaneslo tako silno, da se je izpodtaknil in padel. Preko glave so se mu zatrkljala jabolka in se potočila po belem snegu v dolino. Z žalostnimi očmi je gledal Andrejec za njimi. Videl pa je v mehkem snegu samo sledove, kakor bi jih bili izprašili potoki solz...

SIVI LASJE.

Materi se je mudilo z doma. Imela je edinega otroka, dveletno hčerko. »Hčerko pustim doma!« si misli mati, »okna so zaprta, vrata zaklenem, in prav nič se ji ne more pripetiti. No, pa saj se tudi precej vrnem.«

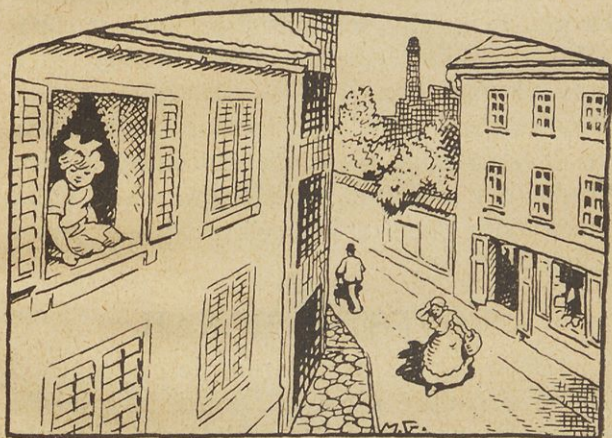
Deklica je bila v drugi sobi. Mati odide, ne da bi rekla otroku, da gre z doma. Vsaj siten ne bo! Mati odide in zaklene vrata za seboj. Hitro zbeži po stopnicah v prodajalnico onkraj ulice, da kupi, česar ji je treba, in da takoj zopet steče domov.

Ko stopi mati iz prodajalnice, se ozre na okna svojega stanovanja. Sapa ji zastane, noge ji klecnejo v kolenih. Kakor da jo udari silna roka po glavi, se ji stemni pred očmi, da omahne ob zid.

Eno okno njenega stanovanja je bilo odprto, na oknu pa je sedel njen otrok edinec!

Ako jo pokliče, iztegne ročice k njej ali se prestraši, da pade z drugega nadstropja na ulico in se ubije.

Malone brezzavestna se priplazi mati na drugo stran ulice in tava ob zidu do hiše, kjer je stanovala. Vsa je bila sključena in trudna, kakor da jo tišči k tlom silna peza.

Rada bi zdirjala po stopnicah navzgor. A noge so ji bile težke, kakor da ji teče po žilah svinec. Z obema rokama se je oprijemala za držaj; počivati je morala na vsaki stopnici.

In ko odpre stanovanje in ne zagleda hčerke — kaj potem? Ali je ni ubila takorekoč sama, ko jo je pustila brez nadzorstva in ni niti pogledala prej, ali so res vsa okna zaprta?

Tresla se je, kakor bi bila mrzlična, ko je vtikala ključ v ključalnico. Hotela je odpreti vrata brez vsakega hrupa, a roka se ji je tresla, da je udarjalo železo ob železo. Čula je, kako glasno odmeva ropot po mirnem in tihem stanovanju. Mater oblije mrzel znoj, solze ji zalijejo oči, zgrudi se na kolena.

Tedaj začuje drobne, nagle korake, tožeč, sladak, neskončno lep glas ji priplava na uho: »Mama, mama!« Vedno bliže, vedno bliže, prav tik vrat' . . .

Osrečena plane mati kvišku, odklene vrata. V naročje se ji privije objokana deklica. Gleda jo z velikimi, začudenimi očmi, zakaj njena zlata mamica je imela sedaj — popolnoma sive lase.

POVEST O ROKAH.

Urbanček se malomarno zlekne po travi. Glavo si podpre z rokami, požvižgava in gleda predse tjavendan. Po zraku pred njim plešejo mušice; poganjajo se navzor — navzdol, kakor da se sivotkana, migljajoča mreža spušča k zemlji in se dviga od nje v enakomerni živahnosti. Solnce sveti v vsej zlati razkošnosti. V blesteči luči se svetlikajo rajajoče mušice kakor drobci dragih kamenov.

Urbančku se iztegne desnica. Rada bi do pozlačenih mušic — toda te so predaleč, a roka je prekratka. Na iztegnjeno Urbančkovo

desnico se ozre dobrohotno solnce in jo vso odene s sijajem in toploto. In ko si jo ogleda tudi Urbanček, zapazi, kako mu je roka umazana. Mušice tam spredaj, te drobne, drobčkane živalce, vrše v solnčnem ognju kakor iskri-ce žive, vse tako lepe in čiste. Urbančkova des-nica pa je vsa grda, za nohte se je zajedla celo črna nesnaga! Ali je samo desnica taka? Deček položi na travo roko poleg roke — in glej, levica ni prav nič drugačna od desnice! Umazani sta obe! Neumiti sta obe! Grdi sta obe! Za nohti črno! Med prsti prah! Obračaj roke, kakor ti drago; ogleduj dlani, stiskaj pesti — umazano je umazano!

Kako pa naj bodo roke čiste, ako se dan na dan ogibljejo vode! In primejo za vsako stvar, ki jim pride pod prste, pa najsi bo uma-zana ali snažna. In motovilijo po pesku, pa kakortudi so umazane, se ne ognejo niti obleke niti obraza, da je Urbanček ves marogast in prašan od glave do nog. Bolj umazan se ne bi mogel niti ciganu Hudoroviču izmotati iz bi-sage!

O, te nezgodne roke! Te umazane roke!
Te grde Urbančkove roke!

Ko jih ugleda mati, mamica zlata — da, ali ne bo zopet sklenila svojih rok, vsa obupana in žalostna, češ, tako grdega in umazanega Urbančka imam?

In materine roke — kako so lepe, kako so dobre, kako so čiste in blage! Kolikokrat so ga božale, ko je bil bolan! Kolikokrat so mu rezale kruh in ga oblačile, ga objemale in mu delile dobrot brez števila! Te lepe roke — roke materine! Te dobre roke — roke materine! Te edine roke — roke materine!

Ali se naj približa tem preblagim materinim rokam on — uskok iz ciganove bisage? Hoče li, da na nesnago njegovih rok kane solza iz žalostnih materinih oči? Da ga naj roke materine pahnejo od sebe, veleč mu: »Nič več nisi moj, Urbanček! Le pojdi k Hudoroviču!«

Ne! Ne! Ne! Tega Urbanček noče! Ne more! Ne sme! Preden se približa materi, se hoče ves umiti v potoku za vasjo, se hoče očediti — potem pa — ej, juh, jujuh! Naravnost v materin objem: z belimi, čistimi rokami v sladko zavetje — v materine roke!

BREZ STARŠEV.

1.

Kaj vem, koliko let je že minilo od tedaj, ko smo bili še vsi trije majhni in mladi: moji dve sestrici in jaz. Meni danes že sive lasje in brada, in več kakor dvajset let je že od tistega žalostnega dne, kar je umrla moja starejša sestra — takrat gojenka ljubljanskega učiteljišča; moja mlajša sestra pa je sedaj že

sama gospodinja in mati. Dolgo je že od tedaj, tako daleč je tisti čas, da ne more stopinja več nazaj. Nikoli več! Samo spomin — brzi ptici enak — se prečestokrat spusti v ono daljno dobo nazaj, zablesti, zažari v zlati zarji mladosti in pride nazaj kakor gorak, ljubeč objem — srcu najljubši, najzvestejši prijatelj.

Takrat smo imeli prijazno, tiho hišico. V njej mi trije in naši starši, pred njo lipa in cvetje. Po stopnicah so drobili naši koraki, po veži, po kuhinji, potem pa iz kuhinje na levo stran — smuk! — v majhno, majhno sobico, v ljubo kamrico! Ta je imela v steni proti dvorišču okence. In skozi to okence je prihajal do nas veseli, veliki solnčni dan, ki je plaval zunaj nad sosedovim vrtom in nad golobnjakom na našem dvorišču. In pod tem okencem je stala velika skrinja, na njenem pokrovu pa so čakale naših rok, domislekov, načrtov in prepirčkov naše igrače, darovane nam od dobrih ljudi. Pod pokrovom pa je imela naša mati shranjen star papir, ki ni bil pravzaprav za nobeno rabo, razen da je z njim zanetila in podkurila ogenj v kuhinji. Za nas pa ni bil ta zavrženi in plamenom namenjeni papir tako brezpomemben, kakor bi si kdo utegnil misliti.

Časih je bilo treba meni čake, na tri vogale umerjene — evo papirja v materini skrinji! Sestrinim punčkam obleke — evo papirja v materini skrinji! In čolnička, po koritu na

dvoru plavajočega, in zmaja, ki ga veter žene po zraku, in umetno zložene strelice in štirih predalčkov, odpirajočih se kakor žabji gobček, in v poletnem času sneženih kep — evo papirja v materini skrinji! In večkrat je morala mati prav resno zaropotati, da ji nismo oplenili skrinje do golega dna!

In ko smo nekoč zopet brskali po materini skrinji in premetavali papir, smo hipoma prenehali s tem delom, zakaj prav iznad dna sem jaz potegnil velik kos papirja, ki je bil sicer nekoliko zmečkan in na robih natrgan, ki pa je vendar navrnil vso našo pozornost nase. Pokrov smo zaprli. Nanj sem položil papir, ga lepo pogladil in polikal z dlanjo, da so se gube zravnale, in povabil sem sestrici, naj si z mano vred ogledata prelepo podobo, ki je bila naslikana na njem.

2.

Naslikana pa je bila na njem svetla soba, od tal do stropa tako lepa in vabljiva, da enake še nismo videli. V ozadju sta bili dve okni z belimi, čipkastimi zastori. Med oknoma je stal umivalnik, in s cveticami porisane posode za vodo in umivanje so bile razpostavljene po njem. Od vsakega okna v kotu je stala po ena postelja, tako lepo mehka in topla, da bi zdajci legel nanjo in zaspal ob belem dnevu. Ob levi steni je bila postavljena omara z dvo-krilnimi vrati. Eno krilo vrat je bilo odprto, pa

smo videli, da je v tej omari shranjeno samo belo perilo. Ob desni steni je stala miza, pregrnjena s pisanim prtom, od mize navzgor pa so bile v predalniku razvrščene knjige in knjižice. Po stenah so visele podobe, na oknu pa so dehtele v lončkih cvetice. Izpred nas do umivalnika ter od postelje do postelje so bile po tleh položene mehke preproge, da so dušile glas trdih korakov. Vsa soba je stala pred nami tako prijazno in prikupno, da smo vsi trije vzdiknili obenem: »O, ko bi tudi mi imeli tako sobico!«

Ali je bila soba namenjena v bivanje otrokom? O tem ni bilo nobenega dvoma, zakaj v sobi sta bili dve deklici, po postavi in po starosti naslikani tako, da je bila brž sodba gotova: na eno je položila svoj kazalec starejša moja sestra, na drugo mlajša, a vsaka je vzdiknila z veselim glasom: »Glej, to sem pa jaz!«

»A kje sem jaz?« sem vprašal nekoliko nevoščljivo, ker ni bilo nikjer nikogar, ki bi bil meni enak.

»Bržkone si se skrili za omaro ali pa pod posteljo, kakršen si že!« me je potolažila starejša sestra.

»Tamkaj čakaš skrit, da planeš hipoma pred naju in naju prestrašiš. Saj te poznam!« je dostavila mlajša.

Mene je malo pojezilo, da sta mi sestrici take drobili pod nos, pa sem se moško odre-

zal: »Jaz nisem skrit niti pod posteljo, pa tudi za omaro ne, temveč stojim ves, kolikor me je v hlačah, tukaj med vama in vama pravim in govorim, da nista to niti ti — niti ti, ampak ti dve tukaj na sliki sta dve gosposki deklici, vsaka zase bolj srečna, imenitna in bogata, kakor smo mi vsi trije skupaj!«

Ob teh mojih besedah se je sestricama noseč nekoliko pobesil, odgovorili pa mi nista ničesar, rajši sta z mano vred opazovali obe deklici na sliki.

Ena deklica je stala pred umivalnikom in si je spletala lase. Dopletena kita ji je že valovila po hrbtu; drugo, vrženo preko rame, je ravnokar dopletala z drobnimi, belimi prsti. Druga deklica je bila nagnjena nad svojo posteljo ter jo je pregrinjala z umetno prešito in s čipkami obrobljeno odejo.

»Jutro je!«

»Ravnokar sta vstali!«

»Sama se spleta!«

»Sama si postilja!«

Tako smo ugibali vsi trije obenem. In v resnici se nam je zazdelo, da se smehlja skozi okno sveže, mlado jutro. Njegovi žarki, od solnca poslani v jutranje pozdravilo, so se prelivali po vsej izbi v vedrih toplih valovih, da ni bilo nikjer videti nobene teme, ampak ves prostor je bil poln radosti in svetlobe.

»O, ko bi tudi mi imeli tako sobo!« smo si še enkrat zaželeli. »Kako lepo bi bilo bivanje v njej!«

»Predalnik s knjigami bi prenesli k omari, mizo bi premaknili sredi sobe, na mesto pa, kjer stojita sedaj predalnik in miza, bi postavili tretjo posteljo. Ta bi bila moja!« Tako sem hitel razlagati sestram in sem s kazalcem kazal na sliko pota, koder bi premeščali pohištvo.

3.

Sestrici sta pritrjevalno kimali, ko je moj kazalec potoval od stene k steni. Komaj pa sem bil dosanjal svoj načrt, mi je prst obstal na sliki, in beseda je obtičala v grlu. Po hrbtu me je zamrazilo. Ozrl sem se na obe sestri in sem dejal z žalostnim glasom: »Ali pa vesta, da sta ti dve deklici brez staršev?«

Preplašeno sta se spogledali sestri. Saj res! Ker sta še tako majhni in nerodni, njima naša mama spleta lase in postilja posteljo. Ti dve deklici pa nimata več mater, zato si morata — kakortudi sta še majhni in nerodni — sami spletati lase in postiljati posteljo. In kaj jima velja vsa ta lepota, vse to bogastvo, če pa matere nimata več! Pa tudi brez očeta sta že, zakaj sicer bi gotovo gledalo njegovo dobro, prijazno oko skozi vrata ali skozi okno k svojima ljubima hčerkama, da sprejme od njiju

jutranji pozdrav, kakor je to pri nas navada. Toda deklici sta popolnoma sami — nikogar ni razen njiju v tej sobi! Ni matere — ni očeta! Brez staršev sta!«

»To nisem jaz!« je rekla starejša sestra.

»In tudi jaz ne!« je dostavila mlajša.

»Ubogi, ubogi deklici!« sta ju pomilovali obe in ju božali.

In vsi trije smo bili žalostni. In v tej lepi sobi ni bilo nobene lepote več. In v tej svetli sobi ni bilo nobene svetlobe več. In od stropa do tal, od stene do stene je ležala težka žalost, tako mračna in plašna, da slike nismo hoteli več gledati. Zložil sem jo, kakor je bila zložena prej, odprl sem skrinjo in jo položil na dno.

Tedaj se je oglasila naša mamica v kuhinji. Radost nas je izpreletela, in stekli smo k njej. Objemali smo jo in se ji dobrikali, zakaj bili smo srečni, da imamo še njo — svojo dobro, zlato, edino mamico! Napravljala je kosilo, zakaj vsak čas udari ura dvanajst, in tedaj se vrne oče z dela. Imeli smo njega in imeli smo mater! Naše bogastvo je bilo tako resnično in veliko, da ga ne more predočiti nobena slika.

PO MESO IN MOKO!

1.

Od naše hiše sem šel malo navzdol, potem na levo po ravni cesti, nazadnje pa nekoliko navzgor. Mladim nogam ni bilo treba niti deset minut hoje — pa sem bil pri svoji teti Tini. Teta Tina je imela troje otrok: najstarejšega Milana, nekoliko mlajšo Minko in otročeta Tinco, ki je tisti čas še neusmiljeno vekala v zibelki. Meni — najstarejšemu in največjemu v naši in tetini hiši — ni bilo dosti mar za obe dekleti. Minka mi je bila preotročja, Tinca pa — hm, kaj naj odrastel deček počne s tako punčko, ki pod milim Bogom ne ume nič drugega, nego da se cmeri in kremži ali pa pije mleko! Mi smo že otepali kruh, ki je bil toliko slastnejši, kadar je bil konec klobase poleg njega! Mi — moški, kajpada!

Z Milanom pa sva bila prijatelja. Bil je nekoliko let mlajši od mene, toda to razliko je izravnala zavest, da imam moč in oblast nad njim, ki je moral — po domače povedano — plesati tako, kakor sem jaz piskal. Tega se Milan ni zavedal, ampak storil mi je vse, kar sem zahteval od njega, ker se mu je enostavno zdelo, da mora biti tako! Če je časih napletel kakšno prav nerodno in otročjo, ga je teta močno pokarala, vrhutega pa je še do-

stavila vprašanje; kdaj neki dojde oni čas, ko bo Milan tako pameten, kakor sem — jaz!

Seveda se je meni ob taki pohvali ponosno zavihal nos, a Milan je še spoštljiveje in vdaneje gledal mene — svojega vzornika!

Nekega dopoldne jo zopet primaham k teti pogledat, kaj dela moj Milan. Bil je v kuhinji, kjer je imela teta opravka s kuho. Pod hišo na ravnici, ki smo ji rekli tratina, je imel mesar Grbec svojo mesnico. Razločno smo čuli v kuhinjo, kako je Grbec vihtel široko sekiro, ki je v enakomernih presledkih padala na visoko tnaló: sekal je kupovalcem meso.

Tedaj reče teta: »Pojdi h Grbcu, Milan, pa mi prinesi mesa! Mesar ve, koliko ga jemljem! Vzemi ročno košaro, da vanjo deneš meso. Tu imaš denar!«

In teta seže v denarnico in da Milanu bankovec za pet goldinarjev. (Takrat smo imeli še goldinarje).

»Nimam drobiža,« dostavi teta, »pa glej, da denarja ne izgubiš!«

Milan je stisnil bankovec v pest in se odpravil iz kuhinje.

»Stopi z njim, stopi in popazi na otroka, da ne izgubi denarja!« naprosi teta mene.

»Brez skrbi!« se odrežem in stopim za Milanom, ki vzame spotoma na veži košarico.

Srečno prideva do mesarja Grbca in pogumno stopiva predenj.

»Bog daj!« reče mesar in pristavi vprašanje: »Koliko?«

»Nate!« odgovori Milan in vrže bankovec na tnilo.

»Hohó!« se začudi Grbec, »ali boste imeli goste?«

»Mogoče,« pravim jaz, češ, naj mesar ve, da imam tudi jaz besedo pri hiši!

»E, pa dobro!« meni mojster. »Ali goveje?«

»Po navadi!« odgovori moj varovanec.

In mesar začne sekati. Seka in seka, tehta in tehta, mrmra, računa, meče v košarico. Kup mesa raste, raste in naraste košarici do vrha in vse gori do ročaja.

»O, koliko meska!« se smeje Milanu srce.

»Morda še zame odleti košček kuhanega ali pečenega!« vstane v meni vesela misel.

»Tako!« reče naposled mesar, »sedaj pa pojdita, če bosta zmagala pezo, pritlikavca!«

Hm! Oba sva prijela — vsak za en konec ročaja.

Res bi bila Milanu kmalu odpovedala roka, zato pa sem jaz jačje prijel, da sem pri tisti priči pokadil mesarju pod nos zaradi tistega pritlikavca.

Tako sva nesla tisto strašno količino mesa proti domu. Pomislite, koliko je bilo tisti čas za toliko denarja mesa, ko so ga prodajali malo dražje kot zastonj!

Nesla sva, nesla — no, nesel sem naposled sam, zakaj Milan je skoro opešal, prepustil breme meni, sam pa modro sklenil: »Ti nosi, jaz bom pa jedel!«

Toda zamudila sva precej časa, ker teta je že stala na vratih in naju čakala.

A ko se prikaževa izza ovinka, se prime teta za glavo in vpraša začudena: »Ali mi neseta celega vola? Kaj sta pa napravila? Prava dva tepca sem poslala k mesarju! Poslal mi je vola in še dva telička za navržek!«

Tedaj se je nama zabliskalo, da nekaj ni v redu. Milan in jaz — oba sva začela hkrati nekaj jecljati in se izgovarjati, toda teti s tem ni bilo nič pomagano. Mene in Milana ošvigne s hudim pogledom, pograbi košarico in steče sama h Grbcu. Jaz pa — kolikor so me nesle noge — domov! Daleč tam za mojim hrbtom se je oglasil Milanov jok...

In nisem se še dobro oddahnil doma, ko priteče k nam tetina Minka. In seveda naravnost k naši materi v kuhinjo, kjer sta bili tudi moji dve sestri. Kar zdelo se mi je, čemu je Minka prišla; povedat je prišla, kako sva kupila celega vola in še dva telička povrhu. One v kuhinji so se smejale, jaz sem se pa jezil: na Milana, ki je hotel preveč mesa; na mesarja, ki je preveč mesa nasekal; na košaro, ki je preveč mesa sprejela vase; jezil sem se pa tudi na Minko — klepetuljo!

2.

Jaz in Milan sva nosila že hlače in v hlačah sva imela žepe. Prave žepe! Moji žepi so bili večji, Milanovi manjši — umerjeni so bili po velikosti mož, ki sta jih imela! Nihče naj se torej ne čudi, če je bilo v mojih večjih žepih več blaga, nego v Milanovih manjših. Žepna ruta, pipec, kroglice za nikanje, krušne drobtine, kos vrvce, nekaj gumbov, par žrebličev, racmanovi krivčki, orglice, materin naprstnik, čreveljček od sestrine punčke, očetov naprsni gumb, brada zlomljenega hišnega ključa, pokrovec starega očeta njuhljače, triogelni drobec steklenega bisera s cerkvenega lestenca — o, kako lepo se je v njem lomilo solnce! — in košček krede. Bržkone sem kako stvarco še izpustil, zakaj dolgo je že od tedaj in nič čudnega ni, če mi je ušla iz žepa in spomina! A kako je prišla kreda v moj žep, tega še danes ne vem. Mogoče, da je smuknila sama vanj, ko sem se tolikokrat vrtel pred šolsko tablo!

Z Milanom sva večkrat pregledovala te lepe in koristne reči! Posedala sva pred tetino hišo v travi in si razkazovala svoje dragocenosti. Časih sva tudi kaj zamenjala ali drug drugemu darovala — največkrat je bilo tako, da se je moje bogastvo pomnožilo, Milanovo pa skrčilo. Seveda je bilo treba časih tudi izprazniti žepe. To se je zgodilo redoma

takrat, kadar so prišle hlače materi v roke. Pa sva začela z novimi zbirkami in z novim bogastvom!

In tako sva bila zamaknjena v svoje zaklade tudi tistega popoldne, ko je hipoma zaklical za najinim hrbtom Milanove matere glas: »Po moko!«

Tako sva se zbala za svoje dragocenosti, da sva jih hitela kar najhitreje tlačiti v žepe in da nisva natanko razumela tetinega naročila. Ujela sva le zadnje besede, ko je bilo najino imetje že na varnem: »... K Premarju na Primostek!«

»Da, da!« sva pritrjala oba.

»Sicer sem pa natanko zapisala na ta-le papir, koliko moke prinesita. Glejta! Papir je na dnu košarice. V ta papir pa sem zavila natanko toliko denarja, kolikor moka stane. Glejta! Ta papir z denarjem je tudi na dnu košarice! Da ne bo zopet tako, kakor je bilo zadnjič z mesom!« je govorila teta.

»Zadnjič z mesom...« se je porogala Minka za tetinim hrbtom.

»Ali sta me umela? Sedaj pa le brž! Pa glejta, da se še danes vrneti!« je naročala teta in nama požugala s prstom — pol v šali, pol resno.

In sva šla!

Spogledala sva se in si potožila: »K Premarju na Primostek! Tako daleč...«

Res — čudno je to! Takorekoč pred nosom ima Premar svojo prodajalnico za moko, a naju pošilja teta v Premarjev mlin na Primostek, ki je najmanj eno uro hodá daleč od Metlike. Še nikoli nisva bila tam, a sedaj morava kar sama na konec sveta! E, pa idiva! To sva vedela, da je treba najprej tja proti Kolpi, potem pa na desno, kjer se odcepi cesta proti Črnomlju. Tam nekje za tistimi griči in ovinki in travniki in lozami je Primostek in Premarjeva moka. In sva šla dalje in dalje. Brzozjavni drogovi so stali vzpota, pred nama pa je bila dolga, dolga cesta. In če izgrešiva pot in ne prideva več nazaj?

Tedaj se spomnim svojega koščka krede. Iščem, tipljem po žepih, a do krede ne pridem. Vse reči so mi silile pod prste, le krede ni hotelo biti, ko bi jo najbolj rabil. Ni kazalo nič drugega, nego da sva z Milanom sedla v travo. On je držal svoj klobuček pred menoj, jaz pa sem metal vanj iz žepov kos za kosom in naposled sem le prišel do krede. Potem sem lepo počasi napolni žepe, pa sva stopila z Milanom naprej.

In ko sva prišla do prvega brzozjavnega droga, sem začrtal nanj s kredo križ, na drugem ravno tako, na tretjem, na četrtem tudi.

»Da ne izgrešiva pota,« sem razlagal Milanu. »Ti križi naj nama kažejo pot proti domu.«

»Kje neki tiči ta Primostek!« je vzdihnil Milan.

»Le potrpi, Milan!« sem ga tolažil, »če nosijo moko s Primostka v Metliko, tudi morda prikorakava iz Metlike na Primostek.«

»Kaj praviš, da nosijo! Vozijo, vozijo!« se je razvnel Milan. »Na svoje oči sem najmanj že desetkrat videl pred Premarjevo hišo v Metliki voz, ki so z njega skladali vreče moke. O, ko bi vsaj pridrdral voz, da bi sedla nanj in se peljala do mlina!«

»Ne bodi no tako siten!« sem se razjezil na obupanega potovalca, »hodiš komaj kake pol ure, pa že pešaš! Ti si pa res za po svetu! Sedi malo v travo, da ti ne odpadejo noge!«

Pa sva sedla v travo kraj ceste in sva začela ogledovati vsak svoj zaklad. Milanu sem posodil svoje orglice, da si je drobil pesemco za kratek čas, jaz pa sem lovil v stekleni biser solnčne žarke, ki so v pisanih barvah plesali po moji dlani. Niti opazil nisem takoj, zamaknjen v mavrično poigravanje žarkov, da je Milan vstal in se sukal po travi po glasovih orglic! Torej ni bil nič več truden.

»Sedaj pa le naprej!« sem ukazal in se dvignil na pot.

Milan je poskočil na cesto ter poplesaval zdaj po levi, zdaj po desni nogi pred menoj, na vso moč pihajoč v orglice. A kakor bi odrezal, je utihnila glasba in začul sem žalostni Mi-

lanov glas: »Nikamor več ne morem! Neusmiljeno sem truden in lačen. Ko bi vsaj malo kruha vzela s seboj na tako dolgo potovanje. Prej bi prišla v Karlovec, nego pa prideva na Primostek.«

»Seveda,« sem mu odgovoril, »plesal bi, plesal, mami pa ne bi šel po moko! In kaj ti veš, kje je Karlovec! Karlovec je petkrat ali pa osemkrat tako daleč kakor Primostek!« Pa sem zopet napravil križ na brzojavni drog.

»Morda pa Primostka sploh ni več,« mi seže v besedo Milan, ki se mu je začelo nabirati na jok. »Ali je zgorel ali ga je pa voda odnesla.« Debela solza mu je namočila lice, druga, tretja solza: udaril je v glasan, obupen jok.

»Koliko je neki že ura?« je vprašal ves v solzah.

»Kaj vem, koliko!« sem dejal slabe volje.

»Morda je že polnoči!« je zajavkal Milan in dostavil resno in odločno: »Na Primostek nocoj že ne prideva. Kar nazaj pojdiva! O, mama, moja ma-ma«

Košarico je postavil na cesto in si je otiral solze, tako milo se je jokal, da je bilo še meni hudo.

»Pa pojdiva nazaj — no!« sem mu dejal. »Ne morem pomagati, ako noče biti Primostka od nobene strani.

Milan se je takoj zasukal v obratno smer, obesil košarico za komolec, potisnil kloбуček

nazaj in si zaigral na orglice. Še na križe po brzojavnih drogovih ni gledal, tako se mu je mudilo proti domu.

Pa na te križe nama tudi ni bilo treba paziti, ker sva hodila po isti poti nazaj, kakor sva šla prej tja. Mračilo se je že, ko sva dospela do Metlike — seveda brez moke.

»Sedaj pa pojdi le sam domov!« sem svetoval Milanu in jo ubral proti svojemu domu.

V skrbeh me je vprašala mati: »Kod, za Boga, sta pa hodila? Po vsej Metliki vaju išče teta.«

»Saj je nama ukazala iti k Premarju na Primostek,« sem se opravičeval, »toda ker ni bilo Primostka nikjer, sva se vrnila.«

»Ravno narobe! Ne k Premarju na Primostek! Tako je velela teta. Saj ima prodajalnico skoro tikoma ob tetini hiši, pa bi vaju pošiljala tako daleč? Ampak vidva sta sedela na ušesih! No, res! Takih dveh ptičkov pa ni pod farnim zvonom! Vaju bi bilo dobro poslati po smrt!« se je jezila dobra moja mati.

Kako je Milan obračunal s svojo materjo, tega mi ni vedel povedati. Drugega dne mi je rekel, da je že pozabil! Lahko si pa mislimo, kako in kaj je bilo, čeprav bi nam tega ne povedala Minka, ki je radovedno izpraševala, ali je tudi pri nas pela — šiba!

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000420783

